

อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์
ในประเทศไทย

รัชชนก ต้วงไข

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

สารนิพนธ์

เรื่อง

อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์
ในประเทศไทย

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต

วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2566

ผู้ตรวจ

นางสาวชญชนก ค้วงไข

ผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยภัทร ชาระวานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยภัทร ชาระวานิช,

Ph.D.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

TC Kullathani

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติชัย ราชมหา,

Ph.D.

ประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์

รองศาสตราจารย์วิจิตา รักธรรม,

รองศาสตราจารย์วิจิตา รักธรรม,

Ph.D.

คณบดีวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล

รองศาสตราจารย์ชาติรี จันทรโคติกา,

รองศาสตราจารย์ชาติรี จันทรโคติกา,

Ph.D.

กรรมการสอบสารนิพนธ์

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์และความร่วมมือต่าง ๆ จากหลายท่าน ซึ่งได้ให้การสนับสนุนคณะผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิยภัทร ธาระวานิช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์นี้ และรองศาสตราจารย์ ดร. ธาตรี จันทร์ โคลิกา ซึ่งเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ ที่สละเวลาถ่ายทอดความรู้ ให้คำแนะนำ และความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัย การปรับปรุงงานวิจัย และนำเสนองานวิจัยนี้ เพื่อให้งานวิจัยมีข้อมูลที่ต้องการครบถ้วน รวมถึงขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติชัย ราชมหา ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้ที่ชี้แนะ เพื่อให้สารนิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และ ทำให้คณะผู้วิจัยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ได้ นอกจากนี้ ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน และกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่คอยให้คำแนะนำ และความช่วยเหลือตลอดการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

สุดท้ายนี้ คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ คณะผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณ บิดา มารดา ครูอาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และวางรากฐานแก่คณะผู้วิจัย ทั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดประการใด คณะผู้วิจัย ขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

ธัญชนก ค้วงไข

อัตราดอกเบี้ยนโยบายที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย
THE INFLUENCE OF MONETARY POLICY ON BANK PROFITABILITY IN MALAYSIA

วิทยุชก ค้างไข่ 6450217

กจ.ม.

คณะกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปิยะภัทร ธาระวานิช, Ph.D., ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติชัย ราชมหา, Ph.D., รองศาสตราจารย์ชาติรี จันทร โคลิกา, Ph.D.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย ผ่านการใช้เทคนิค Generalized Method of Moment (GMM) โดยทำการศึกษาข้อมูลธนาคารพาณิชย์ของประเทศมาเลเซีย จำนวน 9 ธนาคาร ช่วงระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2021

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ดีตาม อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) ในขณะที่โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ อาจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานบัญชี IFRS9 เรื่องการจัดประเภทและการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน เมื่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวเพิ่มขึ้น ทำให้รายได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น รวมถึงธนาคารพาณิชย์ต้องมีการตั้งสำรองค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลง นอกจากนี้ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) สะท้อนการเพิ่มขึ้นของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

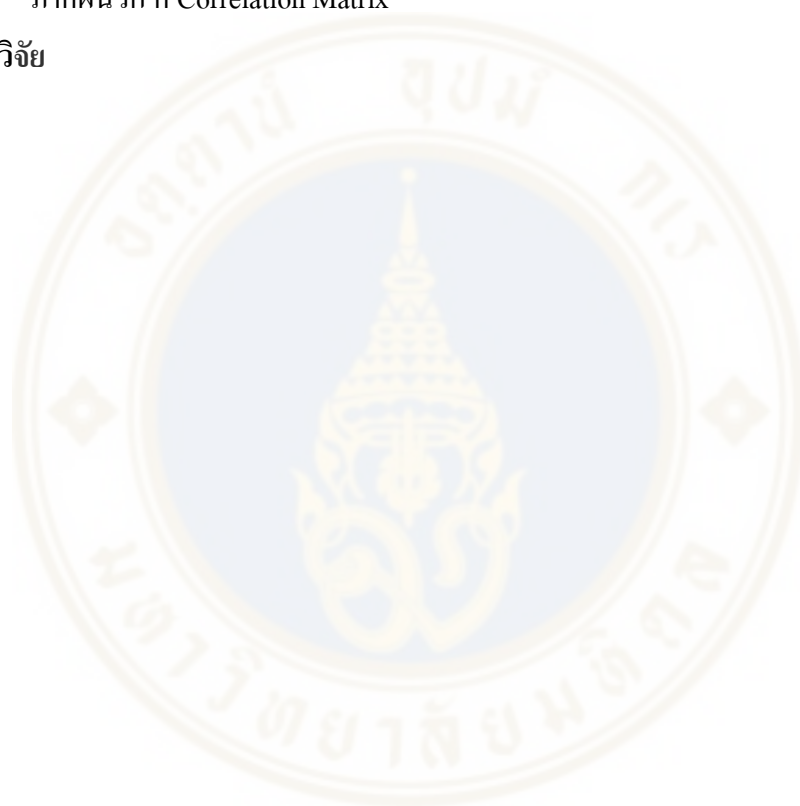
คำสำคัญ: อัตราดอกเบี้ยนโยบาย/ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว/ การทำกำไรของธนาคารพาณิชย์/ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ

สารบัญ

		หน้า
	กิตติกรรมประกาศ	ข
	บทคัดย่อ	ค
	สารบัญตาราง	ง
	สารบัญรูปภาพ	ช
บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
	2.1 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (Theories)	4
	2.1.1 การส่งผ่านนโยบายการเงินกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์	4
	2.1.2 แนวคิดของเส้นอัตราผลตอบแทน (Yield Curve)	4
	2.2 การศึกษาเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง (Empirical studies)	5
บทที่ 3	ข้อมูลที่ใช้ ตัวแปร และวิธีการทางสถิติ	16
	3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา (Data)	16
	3.2 ตัวแปร (Variables)	16
	3.2.1 ตัวแปรตาม (Dependent variables)	16
	3.2.1 ตัวแปรอธิบาย (Explanatory variables)	18
	3.3 วิธีการทางสถิติ (Model and Estimation Method)	29
บทที่ 4	ผลการทดสอบ	33
	4.1 ผลการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ Dynamic Panel Data Method	33
	4.2 ผลการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ Fixed Effects Model	42
บทที่ 5	สรุปผลการศึกษา	48
	บรรณานุกรม	50
	ภาคผนวก	53
	ภาคผนวก ก รายชื่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและมาเลเซีย	

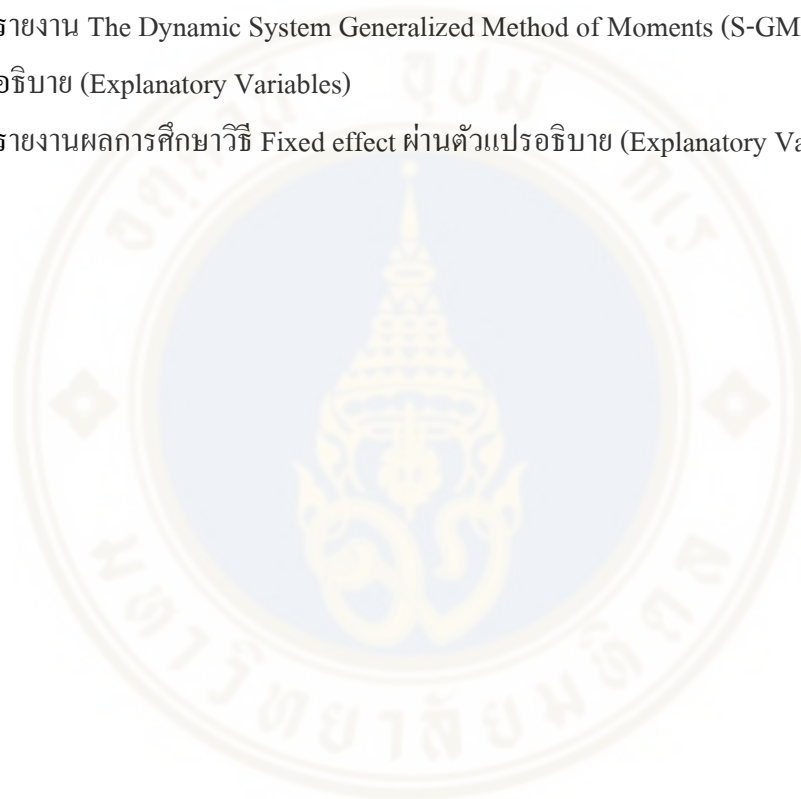
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ที่ใช้ในการวิเคราะห์ The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) จำนวน 19 แห่ง	54
ภาคผนวก ข ข้อมูลสถิติ	55
ภาคผนวก ค Correlation Matrix	58
ประวัติผู้วิจัย	59

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
2.1	สรุปผลการศึกษาเชิงประจักษ์	13
3.1	สรุปตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ	27
4.1	รายงาน The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) ผ่านตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables)	40
4.2	รายงานผลการศึกษาวิธี Fixed effect ผ่านตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables)	46

สารบัญรูปลูกภาพ

รูปลูกภาพ	หน้า
2.1 แสดงลักษณะความสัมพันธ์แบบ Convex และ Concave	5
3.1 แสดงความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2021	18
4.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ(Net interest income), อัตราดอกเบี้ย นโยบาย(Short-term rate) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว(Slope of yield curve) ซึ่งเป็นผลต่างของอัตราผลตอบแทนพันธบัตร อายุ 10 ปี กับ อัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	35
4.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ(Net interest income), อัตราดอกเบี้ย นโยบาย (Short-term rate) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว(Slope of yield curve) ซึ่งเป็นผลต่างของอัตราผลตอบแทนพันธบัตร อายุ 10 ปี กับ อัตราดอกเบี้ยนโยบายของ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย	36

บทที่ 1

บทนำ

ธนาคารพาณิชย์ถือเป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ทั้งการทำธุรกรรมด้านเงินฝาก เงินกู้ หรือการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือน อีกทั้งยังเป็นแหล่งระดมเงินทุนขนาดใหญ่ที่มีอิทธิพลต่อเสถียรภาพของเศรษฐกิจ ซึ่งเป้าหมายหลักของธนาคารพาณิชย์เหมือนกับธุรกิจทั่วไป คือ ต้องการให้เกิดกำไรสูงสุด โดยรายได้หลักของธนาคารพาณิชย์มาจากรายได้ดอกเบี้ย ดังนั้น ปริมาณการให้กู้และอัตราดอกเบี้ยจึงมีความสำคัญต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ และสะท้อนความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย เป็นหนึ่งในปัจจัยหลักในการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ หากอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงจะมีผลต่ออัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ เนื่องด้วยธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมกับธนาคารกลาง

งานวิจัยนี้ศึกษาอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและมาเลเซีย การศึกษารอบคลุมทั้งอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term interest rates) โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of Yield Curve) ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง รวมถึง ลักษณะเฉพาะของธนาคารพาณิชย์ โดยการกำไรของธนาคารพาณิชย์วัดจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (Net Interest Income) รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ (Net Non-interest Income) ผลตอบแทนของสินทรัพย์รวม (Return on Asset) และผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity)

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย เป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการเงิน (Monetary Policy Instruments) ของธนาคารกลาง โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาระดับอัตราเงินเฟ้อให้เป็นไปตามที่กำหนด และรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในอัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารกลางเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อดำเนินงานและกำไรของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากหากอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีการเปลี่ยนแปลงจะส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ในหลายด้าน เช่น อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ รายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์ระหว่างธนาคาร และการปรับสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์ ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์จะเป็นตัวกลางในการส่งผ่านนโยบายการเงินของธนาคารกลางแก่ระบบเศรษฐกิจผ่านช่องทางอัตราดอกเบี้ย

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of Yield Curve) ซึ่งในที่นี้คือ ผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลระยะเวลา 10 ปี (Government Bond Yield Curve) กับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term interest rates) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์แนวโน้มและความเชื่อมโยงระหว่างโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ขณะที่อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสองและโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และอธิบายการเพิ่มขึ้นและการลดลงของอัตราดอกเบี้ยที่มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ผ่านการอธิบายความสัมพันธ์จากรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) และรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve)

ลักษณะเฉพาะของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ ขนาดของธนาคาร (Log of Total Asset) มีความสำคัญในการกำหนดความสามารถในการให้บริการและความเสี่ยงทางการเงินของธนาคาร โดยทั่วไปธนาคารขนาดใหญ่มักมีความสามารถในการทำธุรกรรมและการลงทุนที่มากกว่า ส่งผลให้มีโอกาสในการทำกำไรมากกว่าธนาคารขนาดเล็ก อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) แสดงถึงความสามารถในการรองรับสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงต่าง ๆ ของธนาคาร อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity ratio) แสดงถึงความเพียงพอของเงินสดและเงินลงทุนระยะสั้นในการให้ลูกค้าถอนเงินได้ตลอดเวลา และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income ratio) แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารค่าใช้จ่ายของธนาคาร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับกำไรของธนาคาร หากค่าใช้จ่ายสูงเกินไปอาจส่งผลให้กำไรของธนาคารลดลง นอกจากนี้ งานวิจัยนี้ยังได้พิจารณาในส่วนของเศรษฐกิจมหภาคจากการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) การเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) และการเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth) ซึ่งช่วยในการวิเคราะห์แนวโน้มและความเชื่อมโยงระหว่างภาวะเศรษฐกิจและธนาคารได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องด้วยการเติบโตของเศรษฐกิจมักส่งผลต่อกำไรของธนาคาร

งานวิจัยนี้เลือกศึกษาข้อมูลธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยและมาเลเซีย เนื่องด้วยอัตราดอกเบี้ยนโยบายของทั้งสองประเทศมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน โดยอัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศไทย คือ อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase Transactions) ระยะ 1 วัน และอัตราดอกเบี้ยนโยบายประเทศมาเลเซีย คือ อัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบข้ามคืน (The Overnight Policy Rate: OPR) ทั้งนี้ งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในการเก็บข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและมาเลเซียรวม 19 ธนาคาร ผ่านการเก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล Refinitiv และนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ Dynamic

Panel และวิเคราะห์ข้อมูลด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistics)

ผลการศึกษาพบว่า ธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย อัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลกระทบต่อ การทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ในขณะที่ ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการ ทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย คือ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ส่งผลบวกต่อ รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในไทย สะท้อนให้เห็นว่าโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อ ในทางกลับกัน โครงสร้างอัตราดอกเบี้ย ระยะยาว ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย อาจเป็นผลกระทบจากการ เปลี่ยนแปลงของมาตรฐานบัญชี IFRS9 เรื่องการจัดประเภทและการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน ทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องมีการรับรู้ผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected Credit Loss: ECL) ส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซียลดลง อย่างไรก็ตาม เมื่อ พิจารณาอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสองของ ธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ ของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) ขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคาร พณิชย์ในมาเลเซีย แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง ส่งผลลบต่อรายได้ ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในไทย แสดงความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve)

ลักษณะเฉพาะของธนาคาร ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของธนาคาร ส่งผลลบต่อการทำ กำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย กล่าวคือ ธนาคารขนาดเล็กมีการดำเนินธุรกิจที่ไม่ ซับซ้อนเท่าธนาคารขนาดใหญ่ ทำให้สามารถบริหารธุรกิจมีประสิทธิภาพมากกว่าธนาคารขนาด ใหญ่ และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคาร พณิชย์ในไทยและมาเลเซีย นอกจากนี้ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงส่งผลบวก ต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย ในขณะที่ อัตราส่วนสภาพคล่องต่อ สินทรัพย์รวมส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซียเท่านั้น

รายงานฉบับนี้ได้ถูกแบ่งออกเป็นห้าส่วน ได้แก่ บทนำ (Introduction), งานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง (Literature Review), วิธีการดำเนินการวิจัย (Methodology), ผลการวิจัย (Results) และ สรุปผล (Conclusion) ตามลำดับ

บทที่ 2

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้อง (Theories)

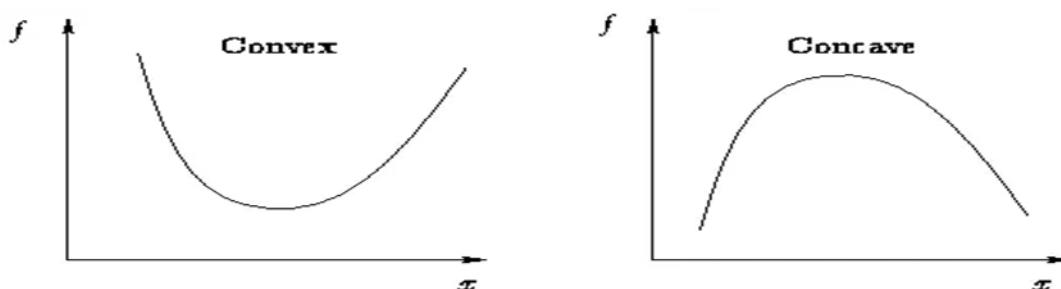
ที่ผ่านมาได้มีการศึกษาและพัฒนาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ การศึกษานี้ได้ทำการรวบรวมทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์หลากหลายทฤษฎี ดังนี้

2.1.1 การส่งผ่านนโยบายการเงินกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

ธนาคารกลางมีเป้าหมายในการควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้เป็นไปตามที่กำหนดและรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจ ผ่านการกำหนดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือทางการเงิน (Monetary Policy Instruments) ของธนาคารกลาง หากธนาคารกลางต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจจะดำเนินการออกนโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย ผ่านการลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มีผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดการเงินลดลง ส่งผลต่อรายได้จากการปล่อยกู้ของธนาคารพาณิชย์ลดลง รวมถึงผลตอบแทนของสินทรัพย์ที่ธนาคารพาณิชย์ถือครองลดลง เช่น หุ้นกู้ พันธบัตร เป็นต้น ในทางตรงกันข้าม หากธนาคารกลางดำเนินการออกนโยบายการเงินแบบเข้มงวด ผ่านการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะมีผลต่อรายได้จากการปล่อยกู้ของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น รวมถึงผลตอบแทนสินทรัพย์ที่ธนาคารพาณิชย์ถือครองเพิ่มขึ้น (Lerskullawat, 2022)

2.1.2 แนวคิดของเส้นอัตราผลตอบแทน (Yield Curve)

คือ เส้นแสดงความสัมพันธ์ของอัตราผลตอบแทนกับอายุคงเหลือ (Time to maturity) โดยรูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทน บ่งชี้ถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจต่าง ๆ อย่างเช่น สภาพการเงินเพื่อ นโยบายการเงิน และสภาพคล่องของระบบการเงินที่มีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของรูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทนตามช่วงระยะเวลา ทั้งนี้ รูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยและความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร (Claudio Borio, 2015) ดังนี้

รูปภาพ 2.1 แสดงลักษณะความสัมพันธ์แบบ Convex และ Concave

ที่มา: Adarsh Pathak (2020)

โดย แกน X แทน อัตราดอกเบี้ย

แกน Y แทน ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

รูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทนแบบกราฟระฆังหงายหรือกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) แสดงถึงความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ซึ่งกราฟมีลักษณะแบบลาดลงหรือเข้าใกล้ 0 (Flat or Inverted Yield Curve) โดยใช้ลักษณะรูปกราฟแบบ Convex อธิบายการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย 1 หน่วย มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

รูปร่างของเส้นอัตราผลตอบแทนแบบกราฟระฆังคว่ำหรือกราฟเส้นเว้า (Concave curve) แสดงถึงความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ซึ่งกราฟมีลักษณะเป็นเส้นลาดชันขึ้น (Upward-Sloping Yield Curve) โดยใช้ลักษณะรูปกราฟแบบ Concave อธิบายการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย 1 หน่วย มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลงเรื่อย ๆ

2.2 การศึกษาเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้อง (Empirical studies)

ที่ผ่านมา มีงานศึกษาเชิงประจักษ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศที่นำทฤษฎีที่เกี่ยวข้องข้างต้นมาศึกษา โดยการศึกษาว่าตัวแปรชีวิตที่มาจากทฤษฎีและการศึกษาเชิงประจักษ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์หรือไม่ คณะวิจัยสามารถสรุปผลการศึกษาที่ผ่านมาได้ดังนี้

งานศึกษาในต่างประเทศ ได้แก่ Claudio Borio (2015) ได้ศึกษาอิทธิพลของนโยบายการเงินต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์ของประเทศที่

พัฒนาแล้ว จำนวน 109 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 1995 – 2012 ผ่านการใช้วิธี The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) ซึ่งตัวชี้วัดนโยบายการเงิน คือ อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารระยะ 3 เดือน (3 month interbank rate) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of yield curve) กำหนดจากผลต่างของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปีกับอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารระยะ 3 เดือน ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับกำไรของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short term rate) หรือโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of yield curve) เพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ ส่งผลให้รายได้ไม่ใช่ดอกเบี้ยลดลง เนื่องด้วยรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์มาจากรายได้จากค่าธรรมเนียม (fees and commissions) รายได้จากการซื้อขายหลักทรัพย์ หรือรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ ส่วนใหญ่ประกอบด้วยรายได้จากการขายหลักทรัพย์ที่ถือครอง ซึ่งมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้าม กล่าวคือ หากอัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จะส่งผลกระทบต่อการประเมินมูลค่าของหลักทรัพย์ที่ถือครองของธนาคารลดลง

นอกจากนี้ ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง และ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of yield curve) ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on asset: ROA) สะท้อนถึงความผันผวนของความต้องการในการกู้ยืมระยะยาวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบการเงินและเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสองและโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสองกับความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร มีความสัมพันธ์ลักษณะไม่เชิงเป็นเส้นตรง (Non-linear) และยังพบว่า การเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ย ส่งผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่น้อยลง ซึ่งมีความสัมพันธ์ลักษณะกราฟเส้นเว้า (Concave curve) นอกจากนี้ ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย (Coefficient of variation short-term rate) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ ซึ่งความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยส่งผลต่อความไม่แน่นอนในตลาดสินเชื่อ (Credit Market) ทำให้เกิดความเสี่ยงในการให้สินเชื่อของธนาคาร ดังนั้น ธนาคารต้องมีการปรับอัตราดอกเบี้ยของการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า เพื่อชดเชยความเสี่ยงจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยดังกล่าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับการทำกำไรของธนาคาร รวมถึงในช่วงที่ตลาดสินเชื่อมีความไม่แน่นอน ทรานซาร์อนุพันธ์จะเป็นที่ต้องการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากลูกค้าต้องการป้องกันความเสี่ยงในการทำธุรกรรมจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย ส่งผลให้รายได้ไม่ใช่ดอกเบี้ยของธนาคารเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ดี ลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) ได้แก่ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) และอัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to total assets) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับกำไรของธนาคารพาณิชย์

รวมถึงเมื่อพิจารณาในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค พบว่า การเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) และการเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ด้วยเช่นเดียวกัน

Callan Windsor (2023) ได้ศึกษาผลกระทบของอัตราดอกเบี้ยต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารข้ามประเทศ (Cross Country) จำนวน 1,500 ธนาคาร ระหว่างปีค.ศ. 1994-2019 ผลการศึกษาพบว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคาร โดยเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายลดลง รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารจะลดลง ในขณะที่โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวลดลง ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารลดลงเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยนโยบายไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายลดลง ธนาคารไม่ได้เพิ่มความสามารถในการทำกำไรจากรายได้อื่นเพื่อชดเชยการลดลงของรายได้ดอกเบี้ย อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ Lopez, Rose and Spiegel (2020) ที่ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย โดยธนาคารจะเพิ่มรายได้ในส่วนจากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย เช่น ค่าธรรมเนียมธนาคาร (Fee and commission) รายได้จากการขายหลักทรัพย์ เป็นต้น เพื่อหักล้างกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิที่ลดลง

Ovenc (2016) ได้ศึกษาอัตราดอกเบี้ยที่มีผลต่อกำไรของธนาคารในระบบตลาดเกิดใหม่ โดยใช้ข้อมูลธนาคารพาณิชย์ในประเทศตุรกี จำนวน 26 ธนาคาร ระหว่างไตรมาส 4 ปี ค.ศ. 2002 ถึง ไตรมาส 3 ปี ค.ศ. 2014 ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบาย มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on asset :ROA) โดยธนาคารพาณิชย์ทำการกู้ยืมระยะสั้นกับธนาคารกลาง ดังนั้น หากธนาคารกลางมีการปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายก็จะส่งผลต่ออัตราดอกเบี้ยของการกู้ยืมระยะสั้นระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารกลาง ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ไม่สามารถปรับอัตราดอกเบี้ยสำหรับการทำธุรกรรมกับลูกค้าได้ทันที ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่ลดลง และ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope yield curve) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on asset :ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) โดยในระยะยาวธนาคารพาณิชย์สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาของ Skorokhod (2017) ที่พบว่าหากอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ทำให้ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง ในขณะที่ หากโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวเพิ่มขึ้น ทำให้ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น

Vijay Kumar (2020) ได้ศึกษานโยบายการเงินมีอิทธิพลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารในนิวซีแลนด์หรือไม่ โดยใช้ข้อมูลธนาคารพาณิชย์ในประเทศนิวซีแลนด์ จำนวน 19 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2006–2018 ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคาร ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on asset :ROA) โดยการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์อันเนื่องมาจากภาวะเศรษฐกิจ จะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ทำให้กระทบต่อการทำกำไรของธนาคาร (Genay and Podjasek, 2014) กล่าวคือ หากมีการใช้เครื่องมือ นโยบายการเงินเพื่อจัดหาเงินของธนาคาร เช่น การลงทุนในตราสารทางการเงิน จะส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารที่ลดลง

ลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) ได้แก่ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on asset :ROA) กล่าวคือ หากธนาคารมีการสำรองเงินกองทุนเพิ่มขึ้น การทำกำไรของธนาคารก็จะเพิ่มขึ้นด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งจะช่วยป้องกันความเสี่ยงจากสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงที่อาจจะมีผลกระทบต่อดำเนินงานของธนาคารในอนาคต ทั้งนี้ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income Ratio) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารจากอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on asset :ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) สะท้อนความมีประสิทธิภาพของการบริหารค่าใช้จ่ายของธนาคาร หากธนาคารสามารถบริหารค่าใช้จ่ายลดลง จะทำให้การทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค พบว่า อัตราเงินเฟ้อ (Inflation) กับการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคาร กล่าวคือ ช่วงภาวะเศรษฐกิจเติบโต ธนาคารมีโอกาสทำกำไรเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีความต้องการบริการทางการเงินและการทำธุรกรรมสินเชื่อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยจากธุรกรรมการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น รวมถึงรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น

สรุปงานศึกษาในต่างประเทศ ผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะทำให้ธนาคารพาณิชย์มีต้นทุนดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการกู้ยืมกับธนาคารกลาง ส่งผลให้การทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบาย มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากธนาคารสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายได้ ทั้งนี้ โครงสร้าง

อัตราดอกเบี้ยระยะยาว มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยหากโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้า จะทำให้การทำกำไรของธนาคารจากรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารเพิ่มขึ้น ในขณะที่ บางผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร เนื่องจากผลกระทบจากปัจจัยเศรษฐกิจและเครื่องมือนโยบายการเงินที่มีผลต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง

นอกจากนี้ ลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) ได้แก่ อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคาร และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income Ratio) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร รวมถึง ในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค พบว่าการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคาร

งานศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย ได้แก่ Ananchotikul (2018) ได้ศึกษาความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย จำนวน 23 ธนาคาร ระหว่างไตรมาส 1 ปี ค.ศ. 2004 ถึง ไตรมาส 3 ปี ค.ศ. 2017 ผลการวิจัยพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคาร กล่าวคือ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ธนาคารมีโอกาสมในการทำกำไรจากรายได้ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น ในขณะที่เดียวกัน อัตราดอกเบี้ยนโยบายไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารจากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย รวมถึงเมื่อพิจารณาในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค พบว่า อัตราเงินเฟ้อกับการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยในช่วงสภาวะเศรษฐกิจเติบโต มีความต้องการบริการทางการเงินหรือธุรกรรมการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ทำให้ธนาคารมีการขยายการทำธุรกรรมการให้บริการเงินฝาก หรือการให้บริการการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น

Binh Thi Thanh DAO (2020) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศเวียดนาม มาเลเซียและไทย จำนวน 27 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2012 – 2016 ผ่านการใช้วิธี Panel Data ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) ได้แก่ ขนาดของธนาคาร มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและเวียดนาม กล่าวคือ ธนาคารขนาดเล็กซึ่งมีธุรกิจที่ไม่ซับซ้อนเท่าธนาคารขนาดใหญ่ ทำให้สามารถบริหารธุรกิจมีประสิทธิภาพมากกว่าธนาคารขนาดใหญ่ ในขณะที่ ขนาดของธนาคาร ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย และ

อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรจากผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) ของธนาคารในประเทศไทยและเวียดนาม เนื่องจากหากธนาคารมีอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงที่ต่ำ แสดงถึงการเป็นธนาคารที่ยอมรับการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำ ซึ่งการลงทุนที่มีความเสี่ยงต่ำจะได้รับผลตอบแทนที่ต่ำกว่าการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูง ในขณะที่อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารในมาเลเซีย นอกจากนี้ อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to total assets) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย สะท้อนถึงการจ่ายดอกเบี้ยให้แก่ลูกค้าจำนวนมาก ธนาคารจำเป็นต้องมีสภาพคล่องสูง ซึ่งจะส่งผลต่อภาระค่าใช้จ่ายของธนาคารที่เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อการทำกำไรของธนาคารลดลง

Sanapak (2018) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 10 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2009 – 2018 ผลการศึกษาพบว่าลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) ได้แก่ อัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม (Cost to Income Ratio) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร โดยหากธนาคารสามารถบริหารค่าใช้จ่ายการดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ ทำให้ค่าใช้จ่ายลดลงจะส่งผลให้การทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ หทัยรัตน์ อนุวัชชกุล (2553) ที่พบว่าอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกับการทำกำไรของธนาคาร โดยหากธนาคารมีค่าใช้จ่ายการดำเนินงานที่สูงขึ้นจากการเพิ่มศักยภาพในการทำกำไร ส่งผลให้การทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

Noppam Chaiyawantok (2020) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 11 ธนาคาร ระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี ค.ศ. 2015 - ไตรมาสที่ 4 ปี ค.ศ. 2019 ในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค พบว่าการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร เนื่องจากการประกาศการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) ของไทยอาจไม่ใช่ตัวบ่งชี้ที่แสดงสถานะเศรษฐกิจที่แท้จริงของประเทศ รวมถึงการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) เพิ่มขึ้น อาจไม่ได้ทำให้รายได้จากการปล่อยสินเชื่อหรือรายได้จากการให้บริการทางการเงินเพิ่มขึ้น เนื่องจากภาครัฐต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจ ทำให้ธนาคารกลางมีการประกาศใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลายเป็นนโยบายลงส่งผลต่อการลดลง

ของอัตราดอกเบี้ยในตลาด อย่างไรก็ตามการลดลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สะท้อนว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลงส่งผลให้รายได้ของธนาคารลดลงสอดคล้องกับการศึกษาของ Leon (2020) ได้ศึกษาผลกระทบของความเสียด้านเครดิตและปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศกลุ่มอาเซียน ได้แก่ ไทย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย จำนวน 20 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2012-2017 ผ่านการใช้วิธี Fixed effect ผลการศึกษาพบว่า การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) เพิ่มขึ้น ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นลดลง เช่นเดียวกัน

Ong Tze San (2012) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย จำนวน 20 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2003 - 2009 ผ่านวิธี Regression Models ผลการศึกษาพบว่า อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ กล่าวคือ ธนาคารที่มีเงินกองทุนสูงสะท้อนธนาคารที่สามารถรับความเสี่ยงทางการเงิน และยังสามารถลดต้นทุนในการระดมทุนจากภายนอก และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม (Cost to Income Ratio) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ สะท้อนถึงธนาคารมีการจัดการค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to total assets) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยสินทรัพย์สภาพคล่องที่เพียงพอ ช่วยลดความเสี่ยงทางการเงินและการล้มละลาย รวมถึงธนาคารสามารถลดต้นทุนจากการกู้ยืมภายนอก ส่งผลให้กำไรของธนาคารสูงขึ้น นอกจากนี้ ขนาดของธนาคาร มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งธนาคารขนาดใหญ่ สามารถประหยัดต่อขนาด ทำให้กำไรของธนาคารสูงขึ้น และตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาค อย่างการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) และอัตราเงินเฟ้อ ไม่พบความสัมพันธ์ในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์

Nor Anis Shafai (2022) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย จำนวน 8 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2011 – 2020 ผ่านวิธี Fixed effect Model ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) ได้แก่ ขนาดของธนาคาร มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร กล่าวคือ ธนาคารขนาดใหญ่มีโครงสร้างที่ซับซ้อนกว่าธนาคารขนาดเล็ก ทำให้ต้องใช้เวลาและค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจหรือการบริหารมากกว่าธนาคารขนาดเล็ก ในขณะที่ อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม กับอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคาร ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานศึกษาของ

Aflah Isa (2023) ที่พบว่า อัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงและอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร

สรุปงานศึกษาในประเทศไทยและมาเลเซีย พบว่า ในประเทศไทย อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคาร กล่าวคือ หากอัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อการทำกำไรจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารในทิศทางเดียวกัน ในขณะที่ ในประเทศมาเลเซีย ไม่พบการศึกษาของอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ลักษณะเฉพาะของธนาคาร (Bank characteristics) พบว่า ในประเทศไทย ขนาดของธนาคารมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ สะท้อนถึงธนาคารขนาดเล็กสามารถบริหารจัดการได้มีประสิทธิภาพมากกว่าธนาคารขนาดใหญ่ ขณะที่ ในประเทศมาเลเซีย ขนาดของธนาคารมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ สะท้อนถึงธนาคารขนาดใหญ่สามารถประหยัดต่อขนาด ทำให้กำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น และอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio) ในประเทศไทย พบว่า มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) ขณะที่ ในประเทศมาเลเซีย พบว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ

นอกจากนี้ ในประเทศไทยและมาเลเซีย พบว่าอัตราส่วนค่าใช้จ่ายต่อรายได้รวม (Cost to Income Ratio) มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ บ่งบอกถึงความสามารถในการบริหารค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยหากค่าใช้จ่ายลดลง จะทำให้การทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น ในขณะที่ ในประเทศมาเลเซีย พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ และเมื่อพิจารณาในส่วนของเศรษฐกิจมหภาค พบว่า ในประเทศไทยและมาเลเซีย การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ แต่บางการศึกษาพบว่า การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคาร เนื่องจากช่วงการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เนื่องจากธนาคารกลางมีการประกาศลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลต่อการลดลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาด มีกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เช่นเดียวกัน

ตาราง 2.1 สรุปผลการศึกษาเชิงประจักษ์

	Claudio Borio (2015)			Callan Windsor (2023)		Ovenc (2016)			Skorokhod (2017)	
	Net Interest income	Net Non-interest income	ROA	Net Interest Margin	Net Non-interest income	Net Interest Margin	ROA	ROE	ROA	Interest income
Lagged dependent variable	+	+	+	+	+	+	+	+	×	×
Short – term rate	+	-	+	+	0	-	-	0	0	+
Short – term rate ^2	-	+	-	×	×	-	0	×	×	×
Slope of the yield curve	+	-	+	+	0	+	+	+	+	+
Slope of the yield curve ^2	-	+	-	×	×	0	0	×	×	×
Coefficient of variation short-term rate	+	+	0	×	×	×	×	×	×	×
Bank size	0	0	+	×	×	×	×	×	×	×
Capital to risk weighted assets ratio	+	0	+	×	×	×	×	×	×	×
Liquidity to total assets	0	+	+	×	×	×	×	×	×	×
Cost to Income Ratio	0	0	0	×	×	×	×	×	×	×
GDP growth	0	0	0	×	×	×	-	0	+	0
Stock index growth	+	+	+	×	×	×	×	×	×	×
House price growth	+	+	+	×	×	×	×	×	×	×
Crisis and Covid dummies	0	0	0	×	×	×	×	×	×	×

หมายเหตุ: เครื่องหมาย “+” แสดงความสัมพันธ์เชิงบวกของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม, เครื่องหมาย “-” แสดงความสัมพันธ์เชิงลบของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เครื่องหมาย “0” แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน และเครื่องหมาย “×” แสดงถึงไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตาราง 2.1 สรุปผลการศึกษาเชิงประจักษ์ (ต่อ)

	Vijay Kumar (2020)		Binh Thi Thanh DAO (2020)								
	ROA	ROE	ROA			ROE			TOBINQ		
			Thailand	Vietnam	Malaysia	Thailand	Vietnam	Malaysia	Thailand	Vietnam	Malaysia
Lagged dependent variable	+	+	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Short – term rate	+	+	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Short – term rate ^2	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Slope of the yield curve	-	0	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Slope of the yield curve ^2	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Coefficient of variation short-term rate	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Bank size	0	+	-	-	0	-	-	0	-	-	0
Capital to risk weighted assets ratio	+	0	0	0	0	-	0	0	0	0	0
Liquidity to total assets	×	×	0	-	0	0	-	0	0	0	-
Cost to Income Ratio	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
GDP growth	+	+	-	-	+	-	-	+	-	-	+
Stock index growth	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
House price growth	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×
Crisis and Covid dummies	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×	×

หมายเหตุ: เครื่องหมาย “+” แสดงความสัมพันธ์เชิงบวกของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม, เครื่องหมาย “-” แสดงความสัมพันธ์เชิงลบของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เครื่องหมาย “0” แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน และเครื่องหมาย “×” แสดงถึงไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตาราง 2.1 สรุปผลการศึกษาเชิงประจักษ์ (ต่อ)

	Ananchotikul (2018)		Sanapak (2018)	Nor Anis Shafai (2022)	Ong Tze San (2012)			Aflah Isa (2023)
	ROA	ROE	ROA	ROA	Net Interest income	ROA	ROE	ROA
Lagged dependent variable	+	+	×	×	×	×	×	×
Short – term rate	+	+	×	×	×	×	×	×
Short – term rate ^2	×	×	×	×	×	×	×	×
Slope of the yield curve	+	+	×	×	×	×	×	×
Slope of the yield curve ^2	×	×	×	×	×	×	×	×
Coefficient of variation short-term rate	×	×	×	×	×	×	×	×
Bank size	0	0	×	-	0	0	+	×
Capital to risk weighted assets ratio	-	-	0	0	+	0	0	-
Liquidity to total assets	-	-	×	0	+	+	0	×
Cost to Income Ratio	0	0	+	×	0	-	0	-
GDP growth	0	+	-	×	0	0	0	×
Stock index growth	×	×	×	×	×	×	×	×
House price growth	×	×	×	×	×	×	×	×
Crisis and Covid dummies	×	×	×	×	×	×	×	×

หมายเหตุ: เครื่องหมาย “+” แสดงความสัมพันธ์เชิงบวกของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม, เครื่องหมาย “-” แสดงความสัมพันธ์เชิงลบของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม เครื่องหมาย “0” แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน และเครื่องหมาย “×” แสดงถึงไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

บทที่ 3

ข้อมูลที่ใช้ ตัวแปร และวิธีการทางสถิติ

3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา (Data)

การศึกษานี้ใช้ข้อมูลงบการเงินของธุรกิจกลุ่มธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยและมาเลเซีย ระหว่างปีค.ศ. 2007 – 2021 จากฐานข้อมูล Refinitiv ในการคำนวณตัวแปรต่าง ๆ ได้แก่ ตัวแปรต้นและตัวแปรตาม และเก็บข้อมูลอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จากฐานข้อมูลจากเว็บไซต์ธนาคารกลางของประเทศไทยและมาเลเซีย

3.2 ตัวแปร (Variables)

3.2.1 ตัวแปรตาม (Dependent variables)

รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net interest income to total assets)

เป็นตัวแปรทางการเงินในการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของธนาคารจากการดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการทำกำไรจากดอกเบี้ยของธนาคาร คำนวณได้จาก

$$NII (\%) = \frac{\text{Interest income} - \text{Interest expense}}{\text{Total Assets}}$$

โดยที่

NII	= รายได้ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net interest income to total assets) หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)
Interest income	= รายได้จากดอกเบี้ย เช่น ดอกเบี้ยจากการให้กู้ยืม ดอกเบี้ยจากการลงทุน เป็นต้น
Interest expense	= ค่าใช้จ่ายจากดอกเบี้ย เช่น ดอกเบี้ยจากเงินรับฝาก ดอกเบี้ยจากตราสารและเงินกู้ยืม เป็นต้น
Total Asset	= สินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์

รายได้ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net non-interest income to total assets)
เป็นตัวแปรทางการเงินในการวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพของธนาคารจากการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการทำกำไรอื่นของธนาคาร คำนวณได้จาก

$$NNII (\%) = \frac{(Non - Interest\ income) - (Non - Interest\ expense)}{Total\ Assets}$$

โดยที่

NNII	= รายได้ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิต่อสินทรัพย์รวม (Net non-interest income to total assets) หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)
Non-Interest income	= รายได้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย เช่น รายได้ค่าธรรมเนียมและบริการ กำไรจากการลงทุนในหลักทรัพย์ รายได้จากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น
Non-interest expense	= ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย เช่น ค่าใช้จ่ายค่าธรรมเนียมและบริการ ขาดทุนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ ค่าใช้จ่ายจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น
Total Asset	= สินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์

อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets)

เป็นตัวแปรทางการเงินในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคาร โดยบ่งบอกว่าธนาคารสามารถทำกำไรได้มากน้อยเท่าไรเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมของธนาคาร งานวิจัยนี้อ้างอิงค่า ROA จากฐานข้อมูล Refinitiv ผ่านการคำนวณจาก

$$ROA (\%) = \frac{Net\ Profit\ Before\ Tax}{Total\ Assets}$$

โดยที่

ROA	= อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets) หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)
Net Profit Before Tax	= กำไรสุทธิก่อนภาษี เป็นรายได้หักค่าใช้จ่ายทั้งหมดก่อนภาษี
Total Asset	= สินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์

อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity)

เป็นตัวแปรทางการเงินในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของธนาคาร โดยบ่งบอกว่าธนาคารสามารถทำกำไรได้มากน้อยเท่าไรเมื่อเทียบกับส่วนของผู้ถือหุ้น งานวิจัยนี้อ้างอิงค่า ROE จากฐานข้อมูล Refinitiv ผ่านการคำนวณจาก

$$ROE (\%) = \frac{\text{Net Profit Before Tax}}{\text{Total Equity}}$$

โดยที่

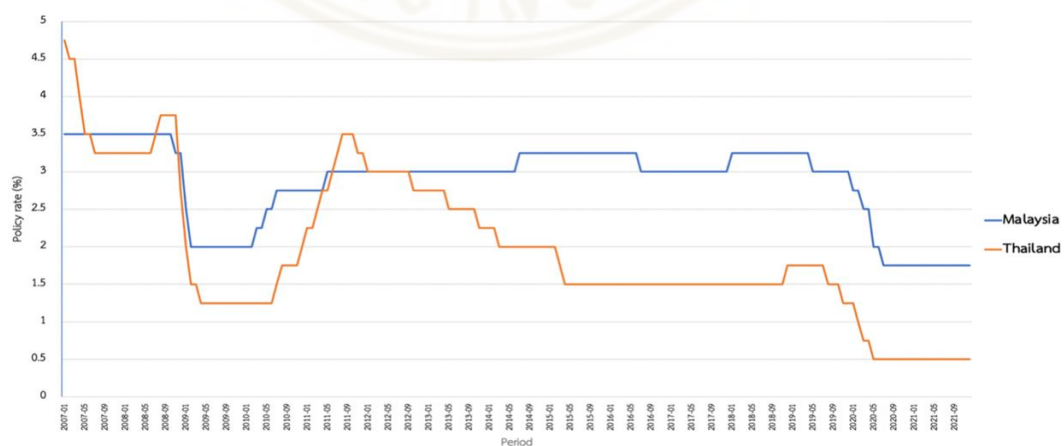
ROE = อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity) หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)

Net Profit Before Tax = กำไรสุทธิก่อนภาษี เป็นรายได้หักค่าใช้จ่ายทั้งหมดก่อนภาษี

Total Equity = ส่วนของผู้ถือหุ้นรวมของธนาคารพาณิชย์

3.2.2 ตัวแปรอธิบาย (Explanatory variables)

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term rate) คือ อัตราดอกเบี้ยที่ธนาคารกลางประกาศใช้ในประเทศ โดยประเทศไทยใช้อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase Transactions) ระยะ 1 วัน และประเทศมาเลเซียใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบข้ามคืน (The Overnight Policy Rate: OPR) ซึ่งใช้อัตราดอกเบี้ยนโยบายสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม ตามปีที่ทำการศึกษา หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)

รูปภาพ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2021

ประเทศไทยและมาเลเซียมีระดับอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่แตกต่างกัน โดยอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจและนโยบายการเงินของในประเทศนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม แนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบายของทั้ง 2 ประเทศค่อนข้างสอดคล้องกัน ดังรูปภาพ 3.1

อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) โดยเมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายสูงขึ้น ส่งผลต่อต้นทุนดอกเบี้ยจากการทำธุรกรรมการซื้อคืนพันธบัตรระหว่างธนาคารพาณิชย์และธนาคารกลาง ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ลดลง สะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไรจากอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นที่ลดลงของธนาคารพาณิชย์ ในขณะที่ อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารลดลง ทำให้ธนาคารพาณิชย์อาจมีการเพิ่มการทำกำไรจากรายได้ที่ไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ย เพื่อชดเชยรายได้ดอกเบี้ยที่ลดลง ส่งผลต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of yield curve) ธนาคารกลางกำหนดเพียงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น ดังนั้น การคาดการณ์ดอกเบี้ยระยะยาวเพื่อสะท้อนแนวโน้มดอกเบี้ยในอนาคตของตลาด จึงสามารถคำนวณได้จาก

$$\text{Slope of yield curve (\%)} = \text{Government Bond 10 Year} - \text{Short term rate}$$

โดยที่

Slope of yield curve = โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวหน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)

Government Bond 10 Year = อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลอายุ 10 ปี

Short term rate = อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ วันที่ 31 ธันวาคมตามปีที่ทำการศึกษา

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) โดยเมื่อโครงสร้างอัตรา

ดอกเบี้ยระยะยาวเพิ่มขึ้น ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อ ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้น สะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไรจากอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น ที่เพิ่มขึ้นของธนาคารพาณิชย์ ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย หากโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวลดลง จะส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารที่ลดลง ดังนั้น ธนาคารจึงต้องมองหาโอกาสชดเชยรายได้ดังกล่าว ผ่านการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานเพื่อเพิ่มรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง (Short term rate square) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of yield curve square) คือ การศึกษาโครงสร้างของอัตราดอกเบี้ยมีลักษณะอย่างไรต่อการทำกำไรของธนาคาร ตามวิธีการศึกษาของ Claudio Borio (2015) กำหนดได้จาก

$$\text{Short term rate square (\%)} = \text{Short term rate}^2$$

$$\text{Slope of yield curve square(\%)} = \text{Slope of yield curve}^2$$

อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) โดยมีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) สะท้อนการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 1 หน่วย ส่งผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่ อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) สะท้อนการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิลดลงเรื่อย ๆ

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง มีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) โดยมีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) สะท้อนการเพิ่มขึ้นของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงเรื่อย ๆ ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย

มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) สะท้อนการเพิ่มขึ้นของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Coefficient of variation short-term rate: CV) คือ ตัวแปรที่ใช้ศึกษาความแปรปรวนหรือความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ซึ่งบ่งบอกถึงความไม่แน่นอนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในระยะเวลาหนึ่ง ๆ สามารถคำนวณได้จาก

$$CV (\%) = \frac{\sigma}{\mu}$$

โดยที่

CV = ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Coefficient of variation short-term rate) หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)

σ = ความแปรปรวนในอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Standard Deviation of Short-term Rate: SD) ของระยะเวลาเดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม ของปีที่ทำการศึกษา

μ = ค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Mean of Short-term Rate) ของระยะเวลาเดือนมกราคม ถึง เดือนธันวาคม ของปีที่ทำการศึกษา

ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) หากอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความผันผวนมากจะส่งผลต่อการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ ทำให้กระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารลดลง เนื่องจากธนาคารไม่สามารถเปลี่ยนแปลงการกำหนดอัตราดอกเบี้ยได้ทันทีตามความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย และสะท้อนถึงการลดลงของความสามารถในการทำกำไรของธนาคารจากอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นเช่นเดียวกัน

ในขณะที่ ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ เมื่อความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบายสูง ส่งผลให้รายได้จากการจัดการความเสี่ยงเพิ่มขึ้น เนื่องจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมาก ทำให้ตราสารอนุพันธ์จะเป็นที่ต้องการมากยิ่งขึ้น เนื่องจากลูกค้าต้องการ

ป้องกันความเสี่ยงในการทำธุรกรรมจากความผันผวนของอัตราดอกเบี้ย ทำให้รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น

ขนาดของธนาคาร (Log of total assets) คือ ตัวแปรที่ใช้เพื่อวัดขนาดของธนาคารพาณิชย์ที่มีผลต่อการทำกำไรของธนาคาร คำนวณได้จาก

$$\text{Log}(\text{Total Asset}) = \ln(\text{Total Asset})$$

โดยที่ หน่วยของ สินทรัพย์รวม (Total Asset) ที่ใช้วัดขนาดของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย คือ บาท (Baht) และ สินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย คือ ริงกิตมาเลเซีย (Ringgit Malaysia: MYR) และหน่วยของตัวแปรนี้เป็นค่า Logarithm

ขนาดของธนาคารมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) กล่าวคือ ธนาคารที่มีขนาดใหญ่โดยทั่วไปจะมีการทำธุรกรรมที่มากกว่า และมีการประหยัดต้นทุนต่อขนาด (Economies of scale) จึงสะท้อนถึงความสามารถในการสร้างกำไรที่มากกว่าธนาคารขนาดเล็ก

อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) คือ ตัวชี้วัดทางการเงินที่ใช้วัดความสามารถของธนาคารในการรับมือกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้ งานวิจัยนี้อ้างอิงข้อมูลค่า CAR จากฐานข้อมูล Refinitiv คำนวณได้จาก

$$\text{CAR} (\%) = \frac{\text{Capital}}{\text{Risk - Weighted Assets}}$$

โดยที่

CAR = อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง
 Capital = จำนวนกองทุนหรือส่วนทุนของธนาคาร
 Risk-Weighted Assets = สินทรัพย์ที่ถูกปรับน้ำหนักตามความเสี่ยง เช่น ความเสี่ยงของเครดิต, ความเสี่ยงตลาด และความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน

อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (CAR) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) โดยธนาคารพาณิชย์ที่มีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงสูง มีแนวโน้มการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งธนาคารจะสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อได้ในระดับที่สูงกว่าปกติ ทำให้รายได้ดอกเบี้ยของธนาคารเพิ่มขึ้น สะท้อนถึงการเพิ่มขึ้นของอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีที่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงและรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ ซึ่งอาจมีสาเหตุมาจากอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงไม่ได้เกี่ยวข้องกับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย

อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to Total Assets) คือ การวัดสภาพคล่องของธนาคารเมื่อเกิดสถานการณ์การไถ่ถอนเงินฝากของลูกค้าระยะสั้น โดยอัตราส่วนดังกล่าวจะแสดงถึงความสามารถของธนาคารในการชำระภาระผูกพันต่าง ๆ อ้างอิงจาก Saktrakoon (2011) คำนวณได้จาก

$$\text{Liquidity to total assets (\%)} = \frac{\text{Liquidity Assets}}{\text{Total Assets}}$$

โดยที่

Liquidity to Total Assets = อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม

Liquidity Assets = สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสามารถแปลงเป็นเงินสดได้ ประกอบด้วย เงินสด, เงินฝากธนาคาร, และเงินลงทุนระยะสั้น

Total Asset = สินทรัพย์รวมของธนาคารพาณิชย์

อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม คาดการณ์ว่าไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เนื่องจากไม่สะท้อนถึงความสามารถในการทำกำไรของธนาคาร โดยตรง แต่เป็นเพียงการบ่งบอกถึงนโยบายการรักษาสภาพคล่องของธนาคารในระดับมากหรือน้อย

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income Ratio) คือ ตัวแปรที่ใช้ในการวัดและประเมินประสิทธิภาพในการจัดการค่าใช้จ่ายของธนาคาร คำนวณได้จาก

$$\text{Cost to Income Ratio}(\%) = \frac{\text{Operation Expenses}}{\text{Total Income}}$$

โดยที่

Cost to Income Ratio	= อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม
Operation Expenses	= ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของธนาคาร เช่น ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับพนักงาน ค่าเช่าสถานที่ ค่าใช้จ่ายการตลาดและค่าโฆษณา เป็นต้น
Total Income	= รายได้รวมทั้งหมดของธนาคาร เช่น รายได้ดอกเบี้ย รายได้จากการให้บริการ รายได้จากการลงทุน เป็นต้น

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวมมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับกำไรของธนาคาร กล่าวคือ หากธนาคารสามารถบริหารจัดการค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าใช้จ่ายที่ลดลง จะทำให้การทำกำไรของธนาคารจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) เพิ่มขึ้น

ตัวแปรควบคุม (Controlled variable) คือ สิ่ง que อาจส่งผลทำให้การทดสอบคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องมีการควบคุมให้เหมือนกัน เท่ากัน ในการทดสอบ โดยงานวิจัยนี้ใช้ตัวแปรควบคุมที่ตามการศึกษาของ Claudio Borio (2015) ที่มีการใช้ตัวแปรควบคุมจากตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจมหภาคดังนี้

การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) เป็นตัวชี้วัดสำคัญที่แสดงถึงความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจ รวมถึงสะท้อนโอกาสและความเสี่ยงในการทำกำไรของธนาคารได้ คำนวณได้จาก

$$\text{GDP Growth}_t (\%) = \frac{\text{GDP}_t - \text{GDP}_{t-1}}{\text{GDP}_{t-1}}$$

โดยที่

GDP Growth = การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

GDP = ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

t = ปีที่ศึกษา

การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ เมื่อเศรษฐกิจเติบโต ปริมาณความต้องการในการขอสินเชื่อเพิ่มขึ้น ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีโอกาสสร้างรายได้จากดอกเบี้ยมากขึ้น และการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีทิศทางเดียวกันกับรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ กล่าวคือ การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่มากขึ้น ทำให้เกิดการทำธุรกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ธนาคารมีโอกาสสร้างรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น และสะท้อนความสามารถในการทำกำไรจากสินทรัพย์และส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นเช่นกัน

การเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) เป็นตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงของค่าดัชนีหุ้นที่สะท้อนเศรษฐกิจของประเทศและความมั่นคงของตลาดหุ้น คำนวณได้จาก

$$\text{Stock Index Growth}_t (\%) = \frac{\text{Stock Index}_t - \text{Stock Index}_{t-1}}{\text{Stock Index}_{t-1}}$$

โดยที่

Stock Index Growth = การเติบโตของดัชนีหุ้น

Stock Index = ค่าดัชนีราคาหุ้น

t = ปีที่ศึกษา

การเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เมื่อมีการเติบโตของดัชนีราคาหุ้น สะท้อนถึงภาพรวมของเศรษฐกิจที่เติบโตขึ้นและเกิดความเชื่อมั่นมากขึ้นในการลงทุนของนักลงทุนและคนทั่วไป ทำให้เกิดปริมาณการขอสินเชื่อหรือการทำธุรกรรมทางการเงินเพิ่มขึ้นส่งผลต่อโอกาสในการทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

การเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth) เป็นการบ่งบอกถึงสถานะของตลาดอสังหาริมทรัพย์ สถานะของเศรษฐกิจ รวมถึงความต้องการและพฤติกรรมของผู้บริโภคจากตลาดอสังหาริมทรัพย์ คำนวณได้จาก

$$\text{House Price Growth}_t (\%) = \frac{\text{House Price}_t - \text{House Price}_{t-1}}{\text{House Price}_{t-1}}$$

โดยที่

House Price Growth = การเติบโตของราคาบ้าน หน่วยเป็นเปอร์เซ็นต์ (%)

House Price = ราคาบ้าน

t = ปีที่ศึกษา

การเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth) มีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เมื่อสถานะเศรษฐกิจเติบโต สะท้อนถึงความต้องการการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ของนักลงทุนหรือบุคคลคนทั่วไป ทำให้ราคาบ้านค่อย ๆ เติบโตขึ้น ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์มีโอกาสสร้างรายได้จากปริมาณการทำธุรกรรมการให้สินเชื่อบ้านที่เพิ่มขึ้น รวมถึงสะท้อนโอกาสในการให้บริการทำธุรกรรมทางการเงินอื่นแก่นักลงทุนหรือบุคคลคนทั่วไปเพิ่มขึ้น

เหตุการณ์วิกฤต (Crisis) และ เหตุการณ์ Covid-19 ในช่วงระยะเวลาที่ทำการศึกษา ระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2021 มีบางช่วงที่เศรษฐกิจมีความผันผวน อันเนื่องมาจากปัจจัยภายนอก คือ เหตุการณ์วิกฤต (Crisis) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลกและช่วงวิกฤตยุโรป (The European crisis) ในปี ค.ศ. 2008 – 2010 และ เหตุการณ์ Covid-19 หรือ ช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในปี ค.ศ. 2020 – 2021 ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวผู้วิจัยจะแทนค่าตัวแปรด้วย 1 (dummies) และในช่วงเวลาปกติจะแทนค่าตัวแปรด้วย 0

ตาราง 3.1 สรุปตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ

ตัวแปร	ความหมายของตัวแปร	หน่วย	แหล่งที่มา	ความสัมพันธ์กับการทำไรของธนาคาร			
				NII	NNII	ROA	ROE
ตัวแปรตาม (Dependent variables)							
รายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (Net interest income: NII)	รายได้ดอกเบี้ยสุทธิตหารด้วยสินทรัพย์รวม	%	Refinitiv				
รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ (Net-Non interest income: NNII)	รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิตหารด้วยสินทรัพย์รวม	%	Refinitiv				
อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on Asset: ROA)	กำไรสุทธิก่อนภาษีหารด้วยสินทรัพย์รวม	%	Refinitiv				
อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)	กำไรสุทธิก่อนภาษีหารด้วยส่วนของผู้ถือหุ้น	%	Refinitiv				
ตัวแปรอิสระ (Explanatory variables)							
Monetary conditions							
อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short – term rate)	อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ สิ้นปี	%	BOT/BNM	(-)	(+/0)	(-/0)	(-/0)
อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง (Short – term rate square)	อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ณ สิ้นปี ยกกำลังสอง	%	BOT/BNM	(+)	(-/0)	(+/0)	(+/0)
โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of the yield curve)	ผลต่างของผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล อายุ 10 ปี กับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย	%	Refinitiv/ThaiBMA	(+)	(-/0)	(+)	(+)
โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of the yield curve square)	ผลต่างของผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล อายุ 10 ปี กับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ยกกำลังสอง	%	Refinitiv/ThaiBMA	(-)	(+)	(-)	(-)
ค่าสัมประสิทธิ์ของความแปรปรวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอัตราดอกเบี้ยนโยบาย หารด้วยค่าเฉลี่ยของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย	%	Author's calculation	(-)	(+)	(-/0)	(-/0)

ตาราง 3.1 สรุปตัวแปรที่ใช้ในการทดสอบ (ต่อ)

ตัวแปร	ความหมายของตัวแปร	หน่วย	แหล่งที่มา	ความสัมพันธ์กับการทำไรของธนาคาร			
				NII	NNII	ROA	ROE
ลักษณะธนาคาร (Bank characteristics)							
ขนาดของธนาคาร	Log ของมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมด	-	Refinitiv and Author's calculation	(+)	(+)	(+)	(+)
อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง	ส่วนทุนของธนาคาร หาด้วยสินทรัพย์ที่ถูกกำหนดค่าความเสี่ยง	%	Refinitiv	(+)	(0)	(+)	(+)
อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม	เงินสดบวกเงินลงทุนระยะสั้น หาด้วยสินทรัพย์รวม	%	Refinitiv	(0)	(0)	(0)	(0)
อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม	ค่าใช้จ่ายการดำเนินงาน หาด้วยรายได้รวม	%	Refinitiv	(-)	(-)	(-)	(-)
ตัวแปรควบคุม (Controlled variable)							
การเติบโตของ GDP	GDP _t – GDP _{t-1} หาด้วย GDP _{t-1}	%	Refinitiv	(+)	(+)	(+)	(+)
การเติบโตของราคาหุ้น	ค่าดัชนีหุ้น _t – ค่าดัชนีหุ้น _{t-1} หาด้วยค่าดัชนีหุ้น _{t-1}	%	Refinitiv	(+)	(+)	(+)	(+)
การเติบโตของราคาบ้าน	ราคาอสังหาริมทรัพย์ _t - ราคาอสังหาริมทรัพย์ _{t-1} หาด้วยราคาอสังหาริมทรัพย์ _{t-1}	%	Bank for International Settlements	(+)	(+)	(+)	(+)
เหตุการณ์วิกฤต	แทน 1 ในช่วงปี 2008-2010 และในปีที่เหลือแทนด้วย 0	0/1	Refinitiv	(-)	(-)	(-)	(-)
เหตุการณ์ Covid-19	แทน 1 ในช่วงปี 2020-2021 และในปีที่เหลือแทนด้วย 0	0/1	Refinitiv	(-)	(-)	(-)	(-)

หมายเหตุ: เครื่องหมาย “+” แสดงความสัมพันธ์เชิงบวกของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม, เครื่องหมาย “-” แสดงความสัมพันธ์เชิงลบของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม,

เครื่องหมาย “0” แสดงตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไม่มีความสัมพันธ์กัน และเครื่องหมาย “-/0” แสดงถึงความสัมพันธ์ที่เป็นลบหรือไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอธิบาย

3.3 วิธีการทางสถิติ (Model and Estimation Method)

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้มีลักษณะเป็นทั้งภาคตัดขวาง (Cross section) และอนุกรมเวลา (Time series) โดยศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 – 2021 และศึกษาข้อมูลงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย จำนวน 19 ธนาคาร ดังนั้น วิธีที่ใช้ในการศึกษา คือ Dynamic Panel Data Method เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ด้วยสมการของแบบจำลองตามงานศึกษาของ Claudio Borio (2015) ดังนี้

$$Y_{k,j,t} = \delta Y_{k,j,t-1} + \alpha_{0,k} r_{j,t} + \alpha_{0,k} r_{j,t}^2 + \beta_{0,k} \theta_{j,t} + \beta_{0,k} \theta_{j,t}^2 + \gamma_{0,k} \sigma_{j,t} + \phi'_{0,k} c_{k,j,t} + \psi'_{0,k} x_{k,j,t} + \vartheta_k + crisis + \varepsilon_{k,j,t}$$

โดยที่

k	คือ ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งของประเทศไทยและมาเลเซีย โดยจะเป็นธนาคารพาณิชย์ที่มุ่งแสวงหากำไรเท่านั้น
j	คือ ประเทศไทยหรือมาเลเซีย
t	คือ เวลา (Time dimension) หน่วย: ปี
$Y_{k,j,t}$	คือ ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ได้แก่ รายได้จากดอกเบี้ยสุทธิ, รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA) และอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE)
$Y_{k,j,t-1}$	คือ ความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในงวดก่อน
$r_{j,t}$	คือ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ซึ่งของประเทศไทย คือ อัตราดอกเบี้ยธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรแบบทวิภาคี (Bilateral Repurchase Transactions) ระยะ 1 วัน และของประเทศไทยมาเลเซีย คือ อัตราดอกเบี้ยนโยบายแบบข้ามคืน (The Overnight Policy Rate: OPR)
$r_{j,t}^2$	คือ อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง (Short term rate square)
$\theta_{j,t}$	คือ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of the yield curve) เป็นผลต่างระหว่าง อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (10-year government bond yield) กับอัตราดอกเบี้ยนโยบาย
$\theta_{j,t}^2$	คือ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of the yield curve square)

$\sigma_{j,t}$	คือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ความแปรปรวนของอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น (Coefficient of variation short-term rate) เพื่อสังเกตความไม่แน่นอนของสถานะเศรษฐกิจ
$C_{k,j,t}$	คือ เมตริกของตัวชี้วัดเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) การเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) และการเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth)
$x_{k,j,t}$	คือ เมตริกของตัวชี้วัดลักษณะเฉพาะของธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1. ขนาดของธนาคาร (Log of Total Asset) 2. อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio) 3. อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to total assets) 4. อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost-to-Income Ratio)
ϑ_k	คือ ค่าคงที่ของธนาคารในประเทศไทยและมาเลเซียที่ต่างกันไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา (t) (Woraphon, 2023) ซึ่งจะใช้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างค่าคงที่และตัวแปรตาม (fixed effects)
<i>crisis</i>	คือ เหตุการณ์วิกฤต ซึ่งจะถูกแทนค่าด้วย 1 (dummies) แบ่งออกเป็น 2 ช่วง ได้แก่ ช่วงวิกฤตเศรษฐกิจโลกและช่วงวิกฤตยุโรป (The European crisis) ในปี ค.ศ. 2008 – 2010 และ ช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ในปี ค.ศ. 2020 – 2021 ทั้งนี้ ในช่วงเวลาปกติจะแทนค่าด้วย 0
$\varepsilon_{k,j,t}$	คือ ค่าความคลาดเคลื่อน (error term)

การศึกษาข้อมูลของประเทศไทยและมาเลเซีย เป็นการนำข้อมูลมาทำการศึกษาที่เรียกว่า การวิเคราะห์ข้ามประเทศ (Cross Country Analysis) ทำให้เกิดปัญหา 3 อย่าง ดังนี้ ปัญหาแรก คือ ความแตกต่างของระบบเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ทำให้ต้องใช้ตัวแปรต้นในการศึกษาจำนวนมาก และหากการเก็บข้อมูลไม่มากพอ สามารถเกิดปัญหา Omitted Variable Bias โดยการแก้ปัญหาดังกล่าว ด้วยการใช้วิธี Fixed effect ปัญหาที่สอง คือ การวิเคราะห์ข้ามประเทศ (Cross Country Analysis) การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ไม่สามารถอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาที่เกิดขึ้นได้ ทำให้การนำ Lagged Dependent Variable เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว และปัญหาสุดท้าย คือ Lagged Dependent Variable มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อน (error term) ทำให้ต้องมีการใช้ตัวแปรเครื่องมือ (Instrument Variable) จำนวนมาก แก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้วิธี Generalized

Method of Moment (GMM) ของ Arellano-Bond (1991) โดยนำ First Difference เข้ามาขจัดปัญหาความไม่เป็นเอกพันธ์ (Heterogeneity) คือ ค่าความคลาดเคลื่อนไม่มีความสัมพันธ์กับ Lagged Dependent Variable และขจัดตัวแปรที่ไม่สามารถสังเกตค่าได้ (Unobserved individual) (Pastpipatkul, 2016)

โดยการใช้การหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เทคนิคการประเมินแบบ First-differenced Generalized Method of Moment สามารถแสดงได้โดยสมการที่ 1 ดังนี้

Partial Adjustment Model

$$(Y_{it} - Y_{it-1}) = \lambda(Y_{it}^* - Y_{it-1}) - \dots \quad (1)$$

Linear Model

$$Y_{it}^* = f(x) = \alpha X_{it} - \dots \quad (2)$$

แทนค่า (2) ในสมการ (1) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} Y_{it} &= Y_{it-1} + \lambda Y_{it}^* - \lambda Y_{it-1} \\ Y_{it} &= (1 - \lambda) Y_{it-1} + \lambda \alpha X_{it} \\ Y_{it} &= (1 - \lambda) Y_{it-1} + \lambda \alpha X_{it} \end{aligned}$$

เมื่อนำ $(1 - \lambda) = \phi$ ไปแทนค่าในสมการ จะได้

$$\begin{aligned} Y_{it} &= \phi Y_{it-1} + \beta X_{it} + u_{it} \\ Y_{it} &= \phi Y_{it-1} + \beta X_{it} + (a_i + \varepsilon_{it}) \end{aligned}$$

เมื่อใช้ First difference ตามแนวคิดของ Arellano and Bond ได้สมการดังนี้

$$(Y_{it} - Y_{it-1}) = \phi(Y_{it-1} - Y_{it-2}) + \beta(X_{it} - X_{it-1}) + (\varepsilon_{it} - \varepsilon_{it-1}) - \dots \quad (3)$$

อย่างไรก็ตาม Lagged Dependent Variable ยังคงมีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อน (error term) เนื่องจาก Y_{it-1} ใน $(Y_{it} - Y_{it-1})$ ยังคงมีความสัมพันธ์กับ ε_{it} ใน $(\varepsilon_{it} - \varepsilon_{it-1})$ ผู้วิจัยจึงใช้ Lagged Dependent Variable ลำดับที่มากขึ้นไป โดยการทดสอบด้วยวิธี Sargan Test ในการพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่าง Lagged Dependent Variable และค่าความคลาดเคลื่อน (error term) จนกระทั่งพบว่าทั้งสองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน ตามสมมติฐานดังนี้

$$H_0 = E[Y_{it-1}, (\varepsilon_{it} - \varepsilon_{it-1})] = 0$$

$$H_1 = E[Y_{it-1}, (\varepsilon_{it} - \varepsilon_{it-1})] \neq 0$$

ทั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้วิธี Dynamic Panel Data Method เนื่องจากสามารถประมาณค่าได้ดีกว่าวิธี Fixed effect โดยการใช้ Lagged Dependent Variable ในการทดสอบ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ช่วยสะท้อนถึงการตอบสนองของตัวแปรตามกับเวลา กล่าวคือ กำไรของธนาคารในปีนั้นไม่ได้มีผลกระทบโดยตรงจากอัตราดอกเบี้ยปีนี้ แต่เป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของปีก่อนหน้า

บทที่ 4

ผลการทดสอบ

จากการศึกษาอัตราดอกเบี้ยนโยบายและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เน้นไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายและความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและประเทศมาเลเซียเป็นหลัก รวมถึงคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ โดยนำแบบจำลอง The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย โดยทำการศึกษาดังแต่ปี ค.ศ 2007 - 2021 เป็นระยะเวลา 15 ปี

4.1 ผลการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ Dynamic Panel Data Method

ตามตาราง 4.1 รายงาน The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) หรือผลของตัวแปรอธิบาย (Explanatory variables) ที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและมาเลเซีย ดังนี้

การทดสอบ First difference ของรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย รวมถึงรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย พบว่าการ Lagged Dependent Variable จนถึงลำดับที่ 4 สามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อน ยกเว้นรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย ที่ต้องมีการ Lagged Dependent Variable ไปจนถึงลำดับที่ 8 เพื่อพิสูจน์ว่าไม่มีความสัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อน ซึ่งผลไม่สามารถใช้ได้เนื่องจากตัวแปรสำคัญถูกตัดออกไป เช่น อัตราดอกเบี้ยนโยบายและโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ Lagged Dependent Variable ลำดับที่ 4 เป็นตัวแปรเครื่องมือ (Instrument Variable) เนื่องจากการทดสอบแสดงถึงความไม่สัมพันธ์กับค่าความคลาดเคลื่อน (error term) และไม่มีอิทธิพลต่อตัวแปรอื่นๆ

ตามสมการ (3) แทนใน Moment Condition ของ GMM รวมถึงการ Lagged Dependent Variable ลำดับที่ 4 เป็นตัวแทนที่เหมาะสมสำหรับตัวแปรตามงวดก่อน (Lagged Dependent Variable)

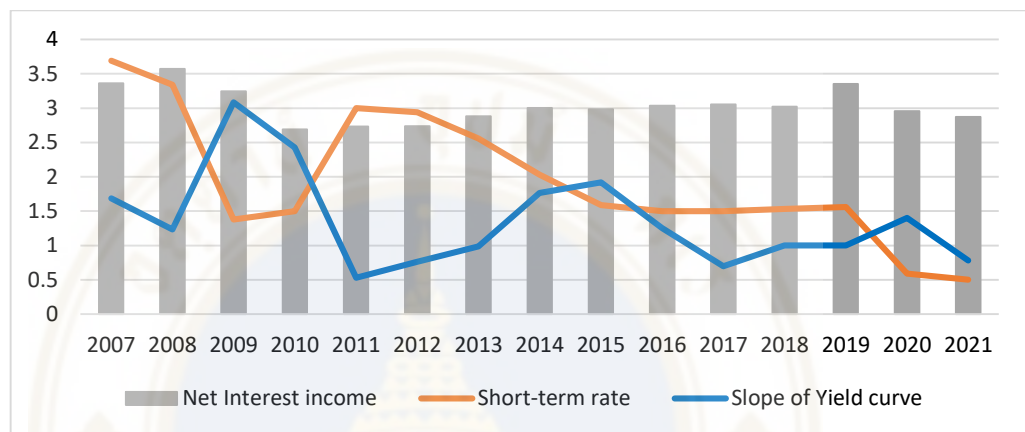
อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term interest rates) และอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง (Short term rate square) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทย นอกจากนี้ ไม่พบความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสองกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Claudio Borio (2015) และ Vijay Kumar (2020) และสอดคล้องกับการส่งผ่านนโยบายการเงินกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ที่เสนอว่าการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบายมีผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารเพิ่มขึ้น รวมถึงอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 สอดคล้องกับแนวคิดเส้นอัตราผลตอบแทน ที่สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับการทำกำไรของธนาคารมีลักษณะไม่เชิงเป็นเส้นตรง (Non linear) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบาย เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ลดลงเรื่อย ๆ

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of the yield curve) และ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of the yield curve square) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Claudio Borio (2015) และ Ovenc (2016) รวมถึงโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับแนวคิดเส้นอัตราผลตอบแทน สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกับการทำกำไรของธนาคารมีลักษณะไม่เชิงเป็นเส้นตรง (Non linear) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) เมื่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ลดลงเรื่อย ๆ

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Genay and Podjasek (2014) กล่าวว่า เมื่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวเพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์อาจได้รับ

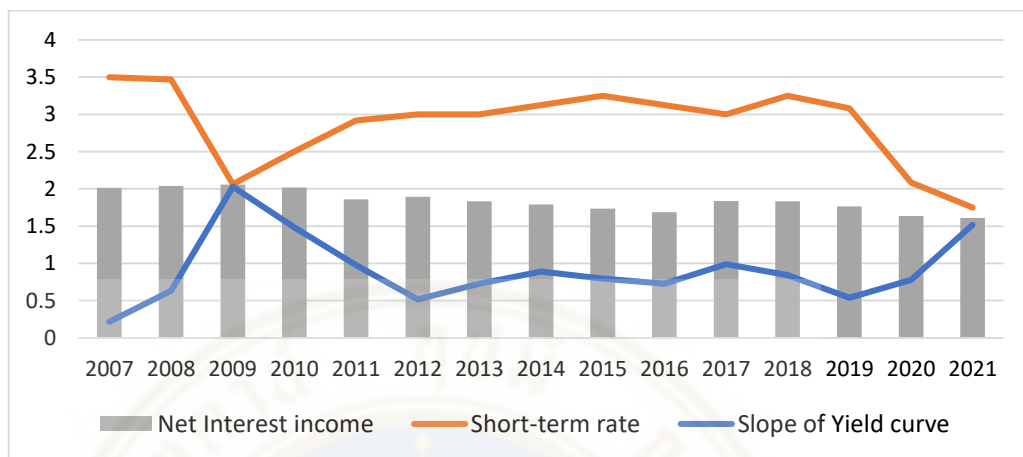
ผลกระทบจากปัจจัยหรือนโยบายการเงินอื่น ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ลดลง และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 สะท้อนความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกับการทำกำไรของธนาคารมีลักษณะไม่เชิงเป็นเส้นตรง (Non linear) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) เมื่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

รูปภาพ 4.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ(Net interest income), อัตราดอกเบี้ยนโยบาย(Short-term rate) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว(Slope of yield curve) ซึ่งเป็นผลต่างของอัตราผลตอบแทนพันธบัตร อายุ 10 ปี กับ อัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

จากรูปภาพ 4.1 อธิบายความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว และรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย เช่น ปีค.ศ. 2011 อัตราดอกเบี้ยนโยบายอยู่ที่ระดับประมาณ 3% ซึ่งรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ปรับตัวสูงขึ้นตามอัตราดอกเบี้ยนโยบายในปีนั้น แต่มีการปรับตัวสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในปีถัดไป ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้กำไรที่แท้จริงของธนาคาร พบว่า มีความสัมพันธ์กับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิในทิศทางเดียวกัน โดยโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสองกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ สอดคล้องแนวคิดของเส้นอัตราผลตอบแทน แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราดอกเบี้ยกับการทำกำไรของธนาคารมีลักษณะ ไม่เชิงเป็นเส้นตรง (Non linear) และมีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) เช่น ปีค.ศ. 2012 มีการเพิ่มขึ้นของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว

มีผลต่อรายได้ดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ การเพิ่มอัตราดอกเบี้ย ในปีค.ศ. 2014 มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารเพิ่มขึ้นเล็กน้อยลง

รูปภาพ 4.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ(Net interest income), อัตราดอกเบี้ยนโยบาย(Short-term rate) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว(Slope of yield curve) ซึ่งเป็นผลต่างของอัตราผลตอบแทนพันธบัตร อายุ 10 ปี กับ อัตราดอกเบี้ยนโยบายของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย

จากรูปภาพ 4.2 อธิบายความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว และรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายมีผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ แต่อย่างไรก็ตาม จากข้อกำหนดของอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ ทำให้รูปภาพ 4.2 ไม่แสดงถึงความสัมพันธ์อย่างชัดเจนระหว่างอัตราดอกเบี้ยนโยบายกับรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ นอกจากนี้ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจมาจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในมาตรฐานบัญชี เรื่องของการจัดประเภทรายการและการวัดมูลค่า ส่งผลให้ธนาคารต้องมีการตั้งสำรองค่าเผื่อนี้สูงจะสูญเพิ่มขึ้น ทำให้มีผลต่อกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง ดังนั้น รูปภาพ 4.2 อาจไม่สะท้อนความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว และรายได้ดอกเบี้ยสุทธิอย่างชัดเจน

ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Coefficient of variation short-term rate)
 ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ในไทย และผลการศึกษาของธนาคาร

พาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 ส่งผลลบต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์เช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Claudio Borio (2015) ที่มีค่าสัมประสิทธิ์บวก

ขนาดของธนาคาร (Log of Total assets) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พบว่า ขนาดของธนาคาร ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Binh Thi Thanh DAO (2020) ที่ได้ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย กล่าวว่า ธนาคารขนาดเล็ก มีธุรกิจที่ไม่ซับซ้อนเท่าธนาคารขนาดใหญ่ ทำให้สามารถบริหารธุรกิจมีประสิทธิภาพมากกว่าธนาคารขนาดใหญ่

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า ขนาดของธนาคาร ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์จากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Nor Anis Shafai (2022) ที่ได้ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย

อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย พบว่า CAR ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kwayraksa (2021) เมื่อ CAR เพิ่มสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์สามารถปล่อยกู้สินเชื่อปริมาณมากขึ้นได้ ทำให้มีแนวโน้มในการเพิ่มความสามารถในการทำรายได้จากดอกเบี้ยและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ ในขณะที่ CAR ส่งผลลบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิและอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนว่าธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนไว้ทำให้ไม่สามารถนำไปใช้ในการลงทุน หรือการทำธุรกรรมอื่น เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ธนาคารพาณิชย์ได้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558)

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า CAR ส่งผลบวกต่ออัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ong Tze San (2012) ได้ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย กล่าวว่า เมื่อ CAR เพิ่มสูงขึ้น ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มในการทำกำไรเพิ่มขึ้น

อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to total assets) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ NGUYEN (2020) ที่พบว่าธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซียมีการจ่ายดอกเบี้ยสูง สะท้อนถึงธนาคารอาจมีการสำรองเงินสดมากขึ้น เพื่อรองรับการจ่ายดอกเบี้ยแก่ลูกค้า ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารลดลง

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income ratio: CIR) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า CIR มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sanapak (2018) ที่พบว่าธนาคารพาณิชย์ต้องการเพิ่มศักยภาพในการทำกำไร ทำให้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า CIR มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่งผลลบต่ออัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น สอดคล้องกับการศึกษา Aflah Isa (2023) ที่พบว่าธนาคารพาณิชย์ของมาเลเซีย สามารถบริหารค่าใช้จ่ายการดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ ทำให้ค่าใช้จ่ายลดลงส่งผลให้กำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น

ตัวแปรควบคุม ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ เมื่อ GDP Growth สูง สะท้อนถึงเศรษฐกิจที่กำลังเติบโต ต่อมาธนาคารกลางจะเริ่มปรับอัตราดอกเบี้ยนโยบายลดลงเพื่อส่งเสริมการจับจ่ายใช้สอยของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจ ธนาคารพาณิชย์จึงปรับอัตราดอกเบี้ยของตนเองลงเช่นกัน เป็นผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ลดลง และการเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) ไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเหตุการณ์วิกฤต (Crisis) ส่งผลลบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 เนื่องจากธนาคารพาณิชย์ชะลอการลงทุน และเหตุการณ์ Covid ไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซียพบว่า การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) ส่งผลบวกต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และส่งผลลบต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 เมื่อ GDP Growth สูง

ธนาคารสามารถทำกำไรจากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นลดลง และการเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) พบว่า การเติบโตของราคาหุ้น มีระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่งผลลบต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Leon (2020) ได้ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในกลุ่มอาเซียน พบว่าค่าสัมประสิทธิ์ลบ เช่นเดียวกัน และการเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth) ส่งผลลบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ ในขณะที่ส่งผลบวกต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเหตุการณ์ Covid มีนัยสำคัญระดับ 0.05 ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Najeeb A. Iqrad (2023) ได้ศึกษาธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่าในช่วงเหตุการณ์ Covid-19 ธนาคารสามารถบริหารจัดการสินทรัพย์ที่ก่อให้เกิดรายได้ดอกเบี้ยได้ดี

ตาราง 4.1 รายงาน The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) ผ่านตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables)

Explanatory Variables	หน่วย	แบบจำลอง Dynamic panel		แบบจำลอง Dynamic panel		แบบจำลอง Dynamic panel		แบบจำลอง Dynamic panel	
		Net Interest income/Total Asset		Net Non-Interest income/Total Asset		Return on Asset		Return on Equity	
		Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia
Adjusted variable		65%	51%	60%	70%	55%	84%	58%	73%
Lagged dependent variable		0.354 ***	0.489 ***	0.397 ***	0.299 ***	0.446 ***	0.164 **	0.424 ***	0.272 ***
		(0.0929)	(0.0686)	(0.0753)	(0.0956)	(0.0961)	(0.0658)	(0.0905)	(0.0575)
Short - term rate	%	-0.556	11.02 **	-0.0671	9.465	-0.163	3.448	0.897	-10.93
		(1.244)	(5.582)	(1.035)	(9.304)	(2.266)	(8.514)	(19.38)	(72.17)
Short - term rate ^2	%	0.0446	-1.79 *	-0.0180	-1.430	0.00266	-0.555	-0.368	0.145
		(0.274)	(0.926)	(0.230)	(1.542)	(0.511)	(1.413)	(4.375)	(11.98)
Slope of the yield curve	%	0.655 ***	-1.941 *	-0.227	-2.253	0.531	-0.184	2.947	13.15
		(0.201)	(1.050)	(0.178)	(1.759)	(0.579)	(1.600)	(5.021)	(13.51)
Slope of the yield curve ^2	%	-0.23 ***	1.284 *	0.0839	1.304	-0.220	0.192	-1.262	-7.255
		(0.0570)	(0.673)	(0.0511)	(1.127)	(0.191)	(1.027)	(1.650)	(8.674)
Coefficient of variation short-term rate		-0.00908 **	-0.0218	-	0.000684	-0.00465	-0.0103	-0.0419	-0.293 *
		(0.00459)	(0.0137)	(0.00394)	(0.0220)	(0.00478)	(0.0208)	(0.0402)	(0.177)
Log of total assets		-1.81 ***	-1.147 ***	-0.437 *	-1.754 ***	-0.623 **	-1.753 ***	-3.791	-4.941
		(0.328)	(0.356)	(0.254)	(0.505)	(0.301)	(0.450)	(2.655)	(3.940)
Capital to risk weighted assets ratio	%	0.0417 ***	0.00381	-0.0253 **	0.0283 *	0.0286 **	0.0385 ***	-0.274 **	0.287 ***
		(0.0134)	(0.00824)	(0.0117)	(0.0145)	(0.0140)	(0.0127)	(0.120)	(0.109)

ตาราง 4.1 รายงาน The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) ผ่านตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) (ต่อ)

Explanatory Variables	หน่วย	แบบจำลอง Dynamic panel		แบบจำลอง Dynamic panel		แบบจำลอง Dynamic panel		แบบจำลอง Dynamic panel	
		Net Interest income/Total Asset		Net Non-Interest income/Total Asset		Return on Asset		Return on Equity	
		Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia
Liquidity ratio	%	-0.0659 (0.0479)	-0.0148 *** (0.00325)	0.000774 (0.0374)	0.00520 (0.00535)	0.0744 (0.0471)	-0.000541 (0.00488)	0.552 (0.393)	-0.00568 (0.0412)
Cost to Income ratio	%	0.0111 ** (0.00509)	-0.00191 (0.00137)	0.00707 * (0.00420)	-0.00367 (0.00235)	-0.00668 (0.00522)	-0.0313 *** (0.00207)	-0.0707 (0.0450)	-0.31 *** (0.0172)
GDP growth	%	-0.0316 ** (0.0152)	0.0224 (0.0199)	0.0129 (0.0133)	0.0795 ** (0.0314)	0.00909 (0.0190)	0.0239 (0.0301)	-0.00249 (0.163)	-0.652 *** (0.251)
Stock index growth	%	0.113 (0.165)	-0.149 (0.479)	0.138 (0.145)	1.172 (0.758)	0.0494 (0.161)	0.366 (0.727)	-0.406 (1.355)	-13.22 ** (6.138)
House price growth	%	0.00469 (0.0189)	-0.00818 (0.00889)	0.00369 (0.0164)	-0.0447 *** (0.0143)	0.000440 (0.0258)	-0.0263 ** (0.0130)	-0.0327 (0.220)	0.31 *** (0.112)
Crisis dummies		0.0806 (0.219)	0.169 (0.158)	-0.444 ** (0.198)	-0.130 (0.236)	-0.181 (1.254)	-0.213 (0.234)	0.288 (10.73)	3.63 * (1.939)
Covid dummies		-0.466 (0.691)	2.336 ** (1.137)	-0.154 (0.570)	2.831 (1.902)	4.142 (2.719)	0.612 (1.730)	34.67 (23.91)	-13.92 (14.64)
N		109	100	109	100	91	100	90	100
N_g		10	9	10	9	10	9	10	9
rss		12.76	3.080	9.710	8.871	9.670	7.409	685.3	515.4
Sargan Test (chi2)		91.37072	121.5941	81.1978	91.4897	79.81883	88.55678	85.20304	87.45798
Sargan Test (Prob > chi2)		0.1104 ***	0.0009	0.3206 ***	0.1242 ***	0.2468 ***	0.1732 ***	0.1369 ***	0.1948 ***

นัยสำคัญ * $p < .1$, ** $p < .05$, *** $p < .01$, ตัวเลขวงเล็บคือค่าความคลาดเคลื่อน (Standard error), N คือ จำนวนข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย, N_g คือ จำนวนธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย, rss คือค่าความคลาดเคลื่อนรวม (Residual Sum of Squares)

4.2 ผลการทดสอบปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ โดยใช้ Fixed effects Model

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาโดยการทดสอบวิธี Fixed effects Model เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและมาเลเซีย ผลการศึกษาพบดังนี้

อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term interest rates) และอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง (Short term rate square) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ Ovenc (2016) คำสัมประสิทธิ์ลบ สะท้อนว่า เมื่อการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ธนาคารพาณิชย์ได้รับผลกระทบจากการต้นทุนดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น จากการทำธุรกรรมซื้อคืนพันธบัตรกับธนาคารกลาง ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิลดลง และอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง ส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สะท้อนถึงอัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสองที่มีผลต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นโค้ง (Convex curve) สะท้อนอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term rate) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

นอกจากนี้ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลบวกต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิและอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น สะท้อนถึง เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์จะมีการทำกำไรจากรายได้อื่น เพื่อทดแทนรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารลดลง ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลลบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิและอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สะท้อนถึงโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยนโยบายที่มีผลต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิและอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) สะท้อนอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term rate) เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิและอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นลดลงเรื่อย ๆ

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากผลการทดสอบด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method ที่พบความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลบวกต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารในมาเลเซีย

โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of the yield curve) และโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of the yield curve square) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ใน

ไทย พบว่า โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง ส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve) เมื่อโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ลดลงเรื่อย ๆ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method เช่นเดียวกัน

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งต่างจากผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method ที่พบว่าโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ

ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Coefficient of variation short-term rate) ผลการศึกษาพบว่า ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยไม่ได้มีความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซียอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งต่างจากผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method ที่พบว่าความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในไทย

ขนาดของธนาคาร (Log of Total assets) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย และมาเลเซีย พบว่า ขนาดของธนาคารส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Binh Thi Thanh DAO (2020) และ Nor Anis Shafai (2022) สะท้อนถึงธนาคารขนาดเล็กบริหารได้มีประสิทธิภาพกว่าธนาคารขนาดใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method มีค่าสัมประสิทธิ์ลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio: CAR) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า CAR ส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kwayraksa (2021) เมื่อ CAR สูง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นแก่ลูกค้า ในการทำธุรกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำกำไรเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method ที่พบว่า CAR ส่งผลกระทบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า CAR ส่งผลบวกต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยและอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ong Tze San (2012) กล่าวว่า เมื่อ CAR เพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มในการทำกำไรเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method เช่นเดียวกัน

อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม (Liquidity to total assets) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวม มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคาร สะท้อนถึงธนาคารอาจมีการสำรองเงินสดมากขึ้น เพื่อรองรับการจ่ายดอกเบี้ยแก่ลูกค้า ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารลดลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income ratio: CIR) ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในไทย พบว่า CIR ส่งผลลบต่ออัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และส่งผลบวกต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สะท้อนว่าธนาคารสามารถบริหารค่าใช้จ่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้กำไรของธนาคารสูงขึ้นจากอัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ในขณะที่ธนาคารมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูงขึ้น เนื่องจากต้องการเพิ่มศักยภาพการทำกำไรจากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ

ผลการศึกษาของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า CIR ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา Aflah Isa (2023) และผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method สะท้อนว่าธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพ ทำให้ค่าใช้จ่ายลดลงส่งผลให้กำไรของธนาคารเพิ่มขึ้น

ตัวแปรควบคุม ผลการศึกษานานาชาติพบว่าการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงินในช่วงการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ส่งผลต่อรายได้ดอกเบี้ยของธนาคารในไทยลดลง และเหตุการณ์ Crisis มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่งผลลบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยของธนาคารในไทย โดยเหตุการณ์วิกฤตทางการเงินมีผลต่อการทำธุรกรรม

ของธนาคารลดลง จากรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยของธนาคารลดลง และเหตุการณ์ Covid มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารในไทยเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาด้วยวิธี Dynamic Panel Data Method

ผลการศึกษาธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) และการเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth) ไม่พบความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ การเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth) มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ส่งผลลบต่อรายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่งผลบวกต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นของธนาคารพาณิชย์

อย่างไรก็ตาม การทดสอบสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธี Dynamic Panel Data Method เนื่องจากการทดสอบวิธี Fixed effect พบว่าค่าคงที่ของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซียกับตัวแปรต้นมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งผลการศึกษาไม่สามารถนำมาอธิบายได้อย่างน่าเชื่อถือและเหมาะสม

ตาราง 4.2 รายงานผลการศึกษาวีธี Fixed effect ผ่านตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables)

Explanatory Variables	หน่วย	แบบจำลอง Fixed effect		แบบจำลอง Fixed effect		แบบจำลอง Fixed effect		แบบจำลอง Fixed effect	
		Net Interest income/Total Asset		Net Non-interest income/Total Asset		Return on Asset		Return on Equity	
		Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia
Short - term rate	%	-1.967 **	5.417	1.195 *	13.1	0.55	8.852	28.91 **	-32.64
		(0.77)	(8.20)	(0.70)	(10.40)	(0.73)	(10.34)	(14.15)	(107.00)
Short - term rate ^2	%	0.345 **	-0.924	-0.281 **	-2.177	-0.169	-1.581	-6.523 **	4.832
		(0.16)	(1.35)	(0.14)	(1.71)	(0.15)	(1.70)	(2.84)	(17.58)
Slope of the yield curve	%	0.529 **	-0.645	-0.113	-1.949	0.0294	-0.372	-1.433	8
		(0.23)	(1.56)	(0.21)	(1.97)	(0.22)	(1.96)	(4.17)	(20.30)
Slope of the yield curve ^2	%	-0.216 ***	0.476	0.0753	1.219	-0.0543	0.385	0.749	-5.029
		(0.07)	(1.00)	(0.06)	(1.27)	(0.07)	(1.26)	(1.31)	(13.04)
Coefficient of variation short-term rate		-0.00779	-0.00871	0.000159	-0.026	-0.00115	-0.034	0.0105	-0.123
		(0.01)	(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.10)	(0.22)
Log of total assets		-1.693 ***	-1.889 ***	-0.0441	-1.77 ***	-0.804 ***	-1.482 ***	-13.91 ***	-8.888 **
		(0.27)	(0.29)	(0.24)	(0.36)	(0.25)	(0.36)	(4.90)	(3.75)
Capital to risk weighted assets ratio	%	0.0359 ***	0.00676	0.0265 **	0.0374 **	0.0188	0.0387 **	0.417 *	0.17
		(0.01)	(0.01)	(0.01)	(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.25)	(0.16)
Liquidity ratio	%	0.0561	-0.018 ***	0.00459	-0.000607	0.0174	0.00273	-0.315	0.0885
		(0.05)	(0.00)	(0.04)	(0.01)	(0.04)	(0.01)	(0.86)	(0.06)
Cost to Income ratio	%	0.00225	-0.00466 **	0.0093 **	-0.00605 **	-0.0165 ***	-0.0334 ***	-0.293 ***	-0.325 ***
		(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.00)	(0.09)	(0.03)

ตาราง 4.2 รายงานผลการศึกษาวีธี Fixed effect ผ่านตัวแปรอธิบาย (Explanatory Variables) (ต่อ)

Explanatory Variables	หน่วย	แบบจำลอง Fixed effect		แบบจำลอง Fixed effect		แบบจำลอง Fixed effect		แบบจำลอง Fixed effect	
		Net Interest income/Total Asset		Net Non-interest income/Total Asset		Return on Asset		Return on Equity	
		Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia	Thailand	Malaysia
GDP growth	%	-0.043 **	0.0138	0.0299 *	0.0267	0.00154	-0.0111	0.254	-0.358
		(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.02)	(0.36)	(0.24)
Stock index growth	%	0.0277	-0.208	0.255	-0.247	-0.0222	-0.712	-0.312	-3.727
		(0.18)	(0.42)	(0.16)	(0.54)	(0.17)	(0.53)	(3.23)	(5.52)
House price growth	%	0.0114	-0.0083	-0.00762	-0.0442 ***	-0.00781	-0.0266 *	-0.261	0.308 **
		(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.01)	(0.02)	(0.01)	(0.43)	(0.15)
Crisis dummies		-0.0591	0.0258	-0.565 ***	0.0679	-0.0662	-0.0502	-3.689	1.919
		(0.21)	(0.16)	(0.19)	(0.21)	(0.20)	(0.21)	(3.91)	(2.14)
Covid dummies		-1.291 **	0.838	0.427	2.605	0.0613	0.811	14.95	-11.55
		-0.496	-1.704	-0.451	-2.162	-0.471	-2.148	-9.096	-22.24
_cons		14.51 ***	3.648	-0.399	-9.133	6.21 ***	-2.532	72.55 **	118
		(1.79)	(11.84)	(1.62)	(15.01)	(1.70)	(14.92)	(32.78)	(154.50)
N		131	119	131	119	131	119	131	119
N_g		10	9	10	9	10	9	10	9
rss		12.8	4.238	10.56	6.819	11.52	6.737	4300.1	722.1
F		5.981	8.072	3.801	5.551	5.142	21.83	3.725	25.28
r2_o		0.0757	0.00471	0.0151	0.0172	0.0815	0.0226	0.0485	0.0147
r2_w		0.439	0.541	0.332	0.447	0.402	0.761	0.328	0.787
F_f		22.67	19.94	4.207	9.406	36.12	67.58	28.16	38.05

นัยสำคัญ * p<.1, ** p<.05, *** p<.01, ตัวเลขวงเล็บคือค่าความคลาดเคลื่อน (Standard error), N คือ จำนวนข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย, N_g คือ จำนวนธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย, rss คือค่าความคลาดเคลื่อนรวม (Residual Sum of Squares), r2_o คือ ความแปรปรวนของข้อมูลทั้งหมด (Overall R-squared) และ r2_w คือความแปรปรวนของข้อมูลภายในหน่วยตัวอย่างเดียวกัน (Within R-squared)

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา

งานศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ลักษณะเฉพาะของธนาคาร และตัวแปรควบคุมเศรษฐกิจมหภาค ที่มีผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย ผ่านการวัดจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ, รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ยสุทธิ, อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น ใช้เทคนิค Dynamic Panel Data Method จำนวน 19 ธนาคาร ระหว่างปี ค.ศ. 2007 – 2021

ผลการศึกษาพบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายไม่มีความสัมพันธ์กับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทย ในขณะที่ ธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย พบว่า อัตราดอกเบี้ยนโยบายส่งผลกระทบต่อการทำกำไรจากรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ สอดคล้องกับการศึกษาของ Claudio Borio (2015) และ Vijay Kumar (2020) และแนวคิดของการส่งผ่านนโยบายการเงินกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เมื่ออัตราดอกเบี้ยนโยบายเพิ่มขึ้น ธนาคารพาณิชย์มีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยตนเองเพิ่มขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิสูงขึ้น และสะท้อนการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย จะส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้นในสัดส่วนน้อยลงที่มีความสัมพันธ์ในรูปแบบกราฟเส้นเว้า (Concave curve)

นอกจากนี้ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทย สอดคล้องกับการศึกษาของ Claudio Borio (2015) และ Ovenc (2016) สะท้อนการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว ธนาคารพาณิชย์มีโอกาสในการทำกำไรจากรายได้ดอกเบี้ยจากการให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้น และในการเพิ่มขึ้นของโครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว จะส่งผลให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิเพิ่มขึ้นในสัดส่วนน้อยลง ในขณะที่ โครงสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย สะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานบัญชี IFRS9 เรื่องการจัดประเภทและการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน โดยพิจารณาถึงผลขาดทุนด้านเครดิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (Expected Credit Loss: ECL) ส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารในมาเลเซีย

ลักษณะเฉพาะของธนาคาร ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของธนาคารส่งผลกระทบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย ธนาคารขนาดเล็กสามารถบริหารได้มีประสิทธิภาพมากกว่าธนาคารขนาดใหญ่ สอดคล้องกับการศึกษาของ Binh Thi Thanh DAO (2020) และ Nor

Anis Shafai (2022) และอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง ส่งผลบวกต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย สะท้อนว่าธนาคารสามารถบริหารความเสี่ยงได้ดี มีแนวโน้มการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น และอัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวมส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย ซึ่งธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารค่าใช้จ่ายลดลงและทำให้กำไรของธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ พบว่า อัตราส่วนสภาพคล่องต่อสินทรัพย์รวมส่งผลลบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย ธนาคารมีสภาพคล่องสูง สะท้อนว่าธนาคารอาจมีการจ่ายดอกเบี้ยแก่ลูกค้ามาก ทำให้รายได้ดอกเบี้ยสุทธิของธนาคารลดลง

ตัวแปรควบคุมเศรษฐกิจมหภาค พบว่า การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth) ส่งผลลบต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในไทยและมาเลเซีย สะท้อนช่วงการเติบโตของเศรษฐกิจ มีการใช้นโยบายการเงินเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยธนาคารกลางประกาศเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยนโยบายลดลง ส่งผลให้การทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง ในขณะที่การเติบโตของราคาบ้านมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงข้ามกับการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย เมื่อการเติบโตราคาบ้านสูง ธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มให้สินเชื่อและทำธุรกรรมทางการเงินลดลง ส่งผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ลดลง ในทางกลับกัน การเติบโตของดัชนีหุ้นสร้างความเชื่อมั่นในด้านการลงทุนแก่ธนาคารพาณิชย์ ทำให้มีแนวโน้มลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลต่ออัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นของธนาคารพาณิชย์ในมาเลเซีย

ทั้งนี้ งานศึกษานี้มีข้อจำกัดในการเก็บข้อมูลงบการเงินของธนาคารพาณิชย์ในประเทศมาเลเซีย ผลมาจากบางธนาคารพาณิชย์ไม่ได้เปิดเผยประจำปี ณ วันที่ 31 ธันวาคม ต่างจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ทำให้ต้องตัดข้อมูลของธนาคารพาณิชย์ของมาเลเซียดังกล่าวออก เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยนโยบายไม่ได้สะท้อนกำไรของธนาคารเป็นไปตามเกณฑ์เดียวกัน และงานศึกษาครั้งนี้มีประโยชน์แก่นักลงทุนหรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการศึกษาธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ในเรื่องนโยบายดอกเบี้ยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ รวมถึงมีประโยชน์แก่นักลงทุนในด้านการตัดสินใจเลือกลงทุนสำหรับธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

สำหรับข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป คณะผู้วิจัยเห็นว่าควรวัดอัตราดอกเบี้ยอาจใช้อัตราดอกเบี้ยอื่น ในการวัดความสามารถการทำกำไรของธนาคาร อาทิเช่น อัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารระยะเวลา 3 เดือน รวมถึงมีการเก็บข้อมูลการศึกษาเป็นรายไตรมาส และเพิ่มการศึกษาในตัวแปรตาม เรื่องของการตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญ (Provision for Loan Loss) เพิ่มเติม เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำกำไรของธนาคารพาณิชย์ เพื่อสะท้อนความสามารถในการทำกำไรของธนาคารที่ชัดเจนมากขึ้น

บรรณานุกรม

- Aflah Isa, A. R. S. R., Nurulashikin Romli and Jannah Munirah Mohd Noor Romli. (2023). Determinants of Commercial Banks Profitability in Malaysia. *International Journal of Academic Research in Accounting Finance and Management Sciences* 13(2), 129–140. doi:10.6007/IJARAFMS /v13-i2/16444
- Bamsantia, N. (2012). *Factors affecting the profitability of LARGE-SIZE thai commercial banks*. (Master of Economics Degree in Managerial Economics). Srinakharinwirot University.
- Binh Thi Thanh DAO, D. P. N. (2020). Determinants of Profitability in Commercial Banks in Vietnam, Malaysia and Thailand. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(4), 133- 143.
- Callan Windsor, T. J. a. M. B. (2023). *The Impact of Interest Rates on Bank Profitability: A Retrospective Assessment Using New Cross-country Bank-level Data*.
- Carlo Altavilla, M. B., José-Luis Peydró. (2018). *Monetary Policy and Bank Profitability in a Low Interest Rate Environment*. Retrieved from <https://academic.oup.com/economicpolicy/article/33/96/531/5124289>
- Claudio Borio, L. G., Boris Hofmann. (2015). *The Influence of Monetary Policy on Bank Profitability* (514). Retrieved from <https://www.bis.org/publ/work514.htm>
- Hazlina Abd. Kadir, M. S. H., Law Siong Hook, Azali Mohamed (2014). Market Structure and bank competition conditons in Malaysia. *Journal of Technology Management and Business*, 1(2), 1-34.
- Jonathan Batten, X. V. V. (2019). Determinants of Bank Profitability from Vietnam. *Emerging Markets Finance & Trade*, 55(6), 1417–1428.
doi:<https://doi.org/10.1080/1540496X.2018.1524326>
- Kuular, E. (2020). Financial System of Malaysia Retrieved from <https://ssrn.com/abstract=3757068>
- Kwayraksa, N. (2021). *Factors Affecting Profitability of Commercial Banks listed on the Stock exchange of Thailand* (Master of Business Administration). Thammasat University.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Lathaporn Ratanavararak, N. A. (2018). *Bank Profitability and Risk-Taking in a Low Interest Rate Environment: The Case of Thailand*. Puey Ungphakorn Institute for Economic Research.
- Leenabanchong, C. (2012). Bank's Competition. *Journal of Thammasat Economic* 30(3), 102-131.
- Leon, M. V. D. (2020). The impact of credit risk and macroeconomic factors on profitability: the case of the ASEAN banks. *Banks and Bank Systems*, 15 (1), 21 - 29 . doi:[http://dx.doi.org/10.21511/bbs.15\(1\).2020.03](http://dx.doi.org/10.21511/bbs.15(1).2020.03)
- Lerskullawat, A. (2022). Financial Development and Effect of Monetary Policy on Bank Risk: A Case Study in Emerging Market Countries. *The University of the Thai Chamber of Commerce, Faculty of Humanities and Social Sciences*, 42(2), 115-144. Retrieved from https://utcc2.utcc.ac.th/utccjournal/journal_book.php?journal_id=71
- McCauley, R. N. (2006). Understanding monetary policy in Malaysia and Thailand: objectives, instruments and independence *BIS Working Papers*, 31.
- Muhammad Faizan Malik, S. K., Muhammad Ibrahim Khan, Faisal Khan. (2014). Interest Rate and Its Effect on Bank's Profitability. *Journal of Applied Environmental and Biological Sciences*, 4(8), 225-229.
- Najeeb A. Iqrad, G. C., Diana Zuhroh1 (2023). The Effect of ROE, DER, and NIM on Stock Price in Malaysian Banks during the COVID-19 Pandemic *Journal of Economics* 6(8), 104-112. doi:0.36349/easjebm.2023.v06i06.002
- Noppan Chaiyawantok, P. M. (2020). *Factors affecting the profitability of commercial banks listed in the stock exchange of Thailand*. Paper presented at the The 15th Graduate Research Conference, Academic Year 2020, Rangsit University.
- Nor Anis Shafai, A. F. B. A. B., Shaliza Azreen Mohd Zulkifli (2022). Determinants of Profitability: Evidence from Banking Sector in Malaysia *Insight Journal*, 9(2), 33-42.
- Ong Tze San, T. B. H. (2012). Factors affecting the profitability of Malaysian commercial banks. *African Journal of Business Management*, 7(8), 649-660. doi:0.5897/AJBM11.548

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Piegiorgio Alessandri, B. D. N. (2013). Simple Banking: Profitability and the Yield Curve. *Credit and Banking*, 47(1), 143-177.
- Resul Aydemir, G. O. (2016). Interest rates, the yield curve and bank profitability in an emerging market economy. *ScienceDirect*, 40, 670–682.
doi:<http://dx.doi.org/10.1016/j.ecosys.2016.04.003>
- Robert Ndyababo Mbabazize, D. T., Peter Ainomugisha , Peter Rumanzi. (2020). Monetary Policy and Profitability of Commercial Banks in Uganda. *Journal of Applied Sciences*, 10, 625-653. doi:10.4236/ojapps.2020.1010044
- Sanapak, R. (2018). *A relationship between financial ratios, Corporate Governance, and Profitability for commercial banks listed on the stock exchange of thailand*. (Master of Business administration). Thammasat University.
- Skorokhod, D. (2017). *The Influence of negative interest rate policy on banks' profitability*. (Master of Arts degree). Kyiv School of Economics.
- Ugo Albertazzi, L. G. (2009). Bank profitability and the business cycle. *Journal of Financial Stability*, 5(4), 393–409. doi:10.1016/j.jfs.2008.10.002
- Vijay Kumar, S. A., Ly T. H. Ho (2020). Does Monetary Policy Influence the Profitability of Banks in New Zealand? *International Journal of Financial studies*, 8 (2) , 1 - 1 7 .
doi:10.3390/ijfs8020035
- Warunyupa Eiamjoey, S. E. (2007). The impacts of Monetary Policy Transmission Mechanism on Thai Economy. *Journal of Economics*, 14(1), 97-111.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยและมาเลเซีย ที่ใช้ในการวิเคราะห์

The Dynamic System Generalized Method of Moments (S-GMM) จำนวน 19 แห่ง

จำนวน	ประเทศ	ธนาคารพาณิชย์
1	ไทย	Siam Commercial Bank Public Company Limited
2	ไทย	KASIKORNBANK Public Company Limited
3	ไทย	Bangkok Bank Public Company Limited
4	ไทย	Krung Thai Bank Public Company Limited
5	ไทย	BANK OF AYUDHYA PUBLIC COMPANY LIMITED
6	ไทย	TMBTHANACHART BANK PUBLIC COMPANY LIMITED
7	ไทย	TISCO Financial Group Public Company Limited
8	ไทย	KIATNAKIN PHATRA BANK PUBLIC COMPANY LIMITED
9	ไทย	CIMB Thai Bank Public Company Limited
10	ไทย	LH Financial Group Public Company Limited
11	มาเลเซีย	Affin Bank Berhad
12	มาเลเซีย	Bangkok Bank Berhad
13	มาเลเซีย	CIMB Bank Berhad
14	มาเลเซีย	Citibank Berhad
15	มาเลเซีย	Deutsche Bank (Malaysia) Berhad
16	มาเลเซีย	HSBC Bank Malaysia Berhad
17	มาเลเซีย	Malaysia Building Society Bhd
18	มาเลเซีย	Public Bank Berhad
19	มาเลเซีย	RHB Bank Berhad

ภาคผนวก ข

ข้อมูลสถิติ

ข้อมูลสถิติเบื้องต้นเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ขนาดตัวอย่าง ค่าเฉลี่ยของแต่ละตัวแปร ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของแต่ละตัวแปร ตัวแปรตาม คือ รายได้จากดอกเบี้ย (Net interest income), รายได้ที่ไม่ใช่ดอกเบี้ย (Non-interest income), อัตราผลตอบแทนของสินทรัพย์ (Return on assets: ROA), อัตราผลตอบแทนของผู้ถือหุ้น (Return on equity: ROE) และตัวแปรอธิบาย ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Short-term rate), อัตราดอกเบี้ยนโยบายกำลังสอง (Short-term rate square), โค้งสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาว (Slope of yield curve), โค้งสร้างอัตราดอกเบี้ยระยะยาวกำลังสอง (Slope of yield curve square), ความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Coefficient of variation short-term rate), ขนาดของธนาคาร (Log of Total assets), อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยง (Capital to risk weighted assets ratio), อัตราส่วนสภาพคล่อง (Liquidity ratio), อัตราส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่อรายได้รวม (Cost to Income ratio) ตัวแปรควบคุม การเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP Growth), การเติบโตของดัชนีหุ้น (Stock Index Growth), การเติบโตของราคาบ้าน (House Price Growth), เหตุการณ์วิกฤต (Crisis) และการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19

ข้อมูลสถิติประเทศไทย

Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
ธนาคารพาณิชย์ของประเทศไทย					
Bank	150	5.50	2.88	1.00	10.00
Time	150	8.00	4.33	1.00	15.00
Country	150	1.00	0.00	1.00	1.00
Net Interest income	150	3.07	0.66	1.45	5.14
Net Non-interest income	150	1.37	0.79	-2.10	3.79
ROE	148	10.83	8.75	-69.61	25.57
ROA	150	1.17	1.00	-6.25	2.73
Short term rate	150	1.95	0.93	0.50	3.69
Short term rate square	150	4.64	4.00	0.25	13.60
Slop of Yield curve	150	1.37	0.68	0.53	3.08
Slop of Yield curve square	150	2.34	2.42	0.28	9.51
Coefficient of variation short-term rate	150	10.56	8.66	0.00	31.33
Log of total assets	150	5.88	0.53	4.52	6.64
Capital Adequacy Ratio	140	16.78	2.57	5.80	24.81
Liquidity ratio	141	1.76	1.57	0.16	12.98
Cost to Income ratio	150	50.32	20.85	13.81	240.54
GDP growth	150	2.34	3.29	-6.10	7.80
Stock index growth	150	0.08	0.37	-0.51	1.06
House price growth	150	3.49	2.28	-0.55	8.11
Crisis	150	0.20	0.40	0.00	1.00
Covid	150	0.13	0.34	0.00	1.00

ข้อมูลสถิติประเทศมาเลเซีย

Variable	Obs	Mean	Std. Dev.	Min	Max
ธนาคารพาณิชย์ของประเทศมาเลเซีย					
Bank	135	15.00	2.59	11.00	19.00
Time	135	8.00	4.34	1.00	15.00
Country	135	2.00	0.00	2.00	2.00
Net Interest income	123	1.82	0.51	0.84	3.29
Net Non-interest income	123	1.32	0.59	0.27	2.81
ROE	123	11.91	7.13	-22.62	27.35
ROA	123	1.19	0.61	-2.07	2.67
Short term rate	135	2.87	0.52	1.75	3.50
Short term rate square	135	8.52	2.72	3.06	12.25
Slop of Yield curve	135	0.91	0.44	0.22	2.03
Slop of Yield curve square	135	1.03	1.04	0.05	4.12
Coefficient of variation short-term rate	135	4.14	5.79	0.00	21.01
Log of total assets	123	4.84	0.64	3.32	5.79
Capital Adequacy Ratio	119	17.54	3.93	12.12	31.82
Liquidity ratio	123	14.12	11.56	0.06	49.90
Cost to Income ratio	123	48.20	12.95	29.29	153.15
GDP growth	135	4.04	3.21	-5.53	7.42
Stock index growth	135	0.04	0.19	-0.39	0.45
House price growth	135	5.92	3.78	1.21	14.31
Crisis	135	0.20	0.40	0.00	1.00
Covid	135	0.13	0.34	0.00	1.00

ภาคผนวก ก

Correlation Matrix

	r	r2	x1	x2	x3	x4	x5	x6	x7	x8	x9	x10
r	1.0000											
r2	0.9830	1.0000										
x1	-0.4299	-0.4583	1.0000									
x2	-0.3925	-0.4186	0.9700	1.0000								
x3	-0.3691	-0.3461	0.4951	0.4823	1.0000							
x4	-0.3733	-0.3403	0.1659	0.1468	0.2330	1.0000						
x5	-0.1496	-0.1455	-0.1005	-0.1104	0.0086	-0.3072	1.0000					
x6	0.3235	0.2963	-0.1623	-0.1525	-0.2035	-0.6300	0.1168	1.0000				
x7	0.0419	0.0316	0.1260	0.1290	0.0492	-0.0953	-0.0158	-0.0678	1.0000			
x8	0.5038	0.4809	-0.2540	-0.2591	-0.6038	-0.1588	-0.1440	0.1821	-0.0200	1.0000		
x9	0.0298	0.0245	0.1612	0.1771	0.2006	-0.0085	-0.1822	-0.0049	0.1292	-0.2904	1.0000	
x10	0.3755	0.3412	-0.2605	-0.2473	-0.3271	-0.3113	-0.2022	0.3473	-0.0971	0.3180	0.0174	1.0000